

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

**Zhodnocení zvolené destinace na trhu cestovního ruchu
v České republice – Bělorusko**

Nikita Filatov

© 2018 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Nikita Filatov

Provoz a ekonomika

Název práce

Zhodnocení zvolené destinace na trhu cestovního ruchu v České republice – Bělorusko

Název anglicky

Assessment of Chosen Destination on Tourist Industry Market in the Czech Republic – Belarus

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě vytvořené znalostní báze a zhodnocení postavení zvolené destinace – Běloruska na trhu cestovního ruchu v České republice zpracovat doporučení, pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu, které realizující své obchodní aktivity v destinaci.

Metodika

Metodika teoretické části bakalářské práce bude založena na studiu tematicky zaměřené odborné literatury a aktuálních internetových zdrojů. Teoretická východiska budou zpracována na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy sekundárních zdrojů. Následně bude provedena základní charakteristika destinace. Vlastní práce bude vycházet z analýzy současného stavu nabídky poznávacích zájezdů na trhu cestovního ruchu v České republice na základě dostupných údajů (statistické informace, katalogové nabídky CK). Jako hlavní metodologický nástroj bude aplikováno dotazníkové šetření, pomocí kterého budou zjištěny preference a názory potenciálních účastníků cestovního ruchu. Získané výsledky budou v závěru práce vyhodnoceny a na jejich základě budou vypracována doporučení pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu, které realizující své obchodní aktivity v destinaci.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

cestovní ruch, Bělorusko, Česká republika, destinace, služby, zájezd

Doporučené zdroje informací

HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch : pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-948-3.

INDROVÁ, J. – VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. PODNIKOHOSPODÁŘSKÁ FAKULTA. *Cestovní ruch : (základy)*. Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.

JAKUBÍKOVÁ, D. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3247-3.

PALATKOVÁ, M. *Mezinárodní turismus : analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.

SWARBROOKE, J. – HORNER, S. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času : aplikovaný marketing služeb*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0202-9.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 ZS – PEF (únor 2018)

Vedoucí práce

Ing. Miroslava Navrátilová

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 21. 10. 2015

Ing. Helena Čermáková, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 11. 2015

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 29. 11. 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Problematika zvolené destinace na trhu cestovního ruchu v České republice – Bělorusko" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2017

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval především mé vedoucí paní Ing. Miroslavě Navrátilové za odborné vedení této bakalářské práce a také za její věnovaný čas. Zároveň bych rád poděkoval všem lidem, kteří se ochotně podíleli na vyplnění dotazníku a své rodině za podporu, kterou mi během psaní této práce poskytla.

Zhodnocení zvolené destinace na trhu cestovního ruchu v České republice

Abstrakt

Tato práce je zaměřena na problematiku konkrétní destinace na trhu cestovního ruchu v České republice. Zvolenou destinací je Bělorusko. Cílem práce je zhodnocení destinace na trhu cestovního ruchu. V teoretické části se práce zabývá vymezením základních pojmů jako cestovní ruch, jeho druhy a formy, účastníci cestovního ruchu, destinace cestovního ruchu atd.. Dále v praktické části je provedena analýza nabídky zájezdů na trhu cestovního ruchu v České republice a dotazníkové šetření, které má za úkol zhodnocení poptávky po destinaci. Závěrem je zpracované vlastní návrhy zájezdu do této destinace různých sociálních skupin s různými stupni příjmů. Byly zpracovány návrhy na doporučení, pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu, které realizující své obchodní aktivity v destinaci.

Klíčová slova: Cestovní ruch, Bělorusko, Česká Republika, destinace, služby, zájezd

Assessment of Chosen Destination on Tourist Industry Market in the Czech Republic - Belarus

Abstract

This bachelor work is focused on the chosen destination question on the tourist industry market in the Czech Republic. The chosen destination is Republic of Belarus. The aim of this work is to evaluate the destination on the industry market. The theoretical part defines basic information and general specifics as tourism, its types and forms, tourism participants, tourism destinations etc.. The practical part based on brief characteristics of the selected destination from several aspects that has the aim to evaluate demand for destination. In conclusion was prepared own proposals for a trip to this destination for different social groups with various levels of income. Proposals were made to improve the image of the destination on the tourism market in the Czech Republic.

Keywords: tourism, Belarus, Czech Republic (Czechia), destination, services, tour

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika.....	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 Cestovní ruch.....	13
3.2 Faktory ovlivňující cestovní ruch.....	14
3.3 Typologie cestovního ruchu	15
3.3.1 Formy cestovního ruchu.....	15
3.3.2 Druhy cestovního ruchu	16
3.4 Účastníci cestovního ruchu	18
3.5 Služby cestovního ruchu	19
3.5.1 Ubytovací služby.....	20
3.5.2 Stravovací služby	22
3.5.3 Dopravní služby	23
4 Charakteristika zvolené destinace	25
4.1 Lokalizační faktory.....	25
4.2 Realizační faktory.....	34
4.3 Selektivní faktory	38
5 Vlastní práce	42
5.1 Aktuální stav nabídky cestovních kanceláří.....	42
5.2 Výsledky dotazníkového šetření	49
5.3 Návrh vlastního zájezdu	60
6 Závěr.....	64
6 Seznam použitých zdrojů.....	65
7 Přílohy	69

Seznam tabulek

Tabulka 1 Služby cestovního ruhu.....	20
Tabulka 2 Klasifikace hotelů podle hvězd	21
Tabulka 3 Soukromé cesty rezidentů do zahraničí v roce 2016	42
Tabulka 4 Přehled nabídky zájezdů na trhu cestovního ruchu v ČR	43

Seznam grafů

Graf 1 Průměrná cena ubytování v roce 2014 v EUR.....	37
Graf 2 Průměrná cena ubytování v roce 2016 v EUR.....	38
Graf 3 Grafické znázornění výsledků otázky č. 1	50
Graf 4 Grafické znázornění výsledků otázky č. 2	50

Graf 5 Grafické znázornění výsledků otázky č. 3.....	51
Graf 6 Grafické znázornění výsledků otázky č. 4.....	51
Graf 7 Grafické znázornění výsledků otázky č. 5.....	52
Graf 8 Grafické znázornění výsledků otázky č. 6.....	53
Graf 9 Grafické znázornění výsledků otázky č. 7.....	53
Graf 10 Grafické znázornění výsledků otázky č. 9.....	54
Graf 11 Grafické znázornění výsledků otázky č. 11.....	55
Graf 12 Grafické znázornění výsledků otázky č. 12.....	55
Graf 13 Grafické znázornění výsledků otázky č. 13.....	56
Graf 14 Grafické znázornění výsledků otázky č. 14.....	56
Graf 15 Grafické znázornění výsledků otázky č. 16.....	57
Graf 16 Grafické znázornění výsledků otázky č. 19.....	58
Graf 17 Grafické znázornění výsledků otázky č. 20.....	59
Graf 18 Grafické znázornění výsledků otázky č. 21.....	59
Graf 19 Grafické znázornění výsledků otázky č. 22.....	60

Seznam schémat

Schéma 1 Členění stravování.....	23
----------------------------------	----

Použité zkratky a vysvětlivky

BNR – Běloruska Lidová (Národní) Republika

BSSR – Běloruská sovětská socialistická republika

BYN – měna, běloruský rubl

CK – cestovní kancelář

CR – cestovní ruch

CZK – měna, česká koruna

ČR – Česká republika

EUR – měna, euro

ICAO – Mezinárodní organizace pro civilní letectví

Oblast – administrativní celek v Bělorusku, analog v ČR – kraj

VKL – Velkoknížectví litevské (rusky BKJI)

(UN) WTO – Světová organizace cestovního ruchu

ZTP – zvlášť těžce postižené

1 Úvod

V současné době je cestovní ruch jedním z nejvíce rostoucích a nejrychleji se rozvíjejících segmentů ekonomiky na světě. Od začátku 21. století je cestovní ruch jednou z vedoucích oblastí sociálně-ekonomických, kulturních a politických aktivit většiny států a regionů světa. Bez relativně velkých investic dokáže do ekonomiky přinést relativně velké příjmy. Rozvoj cestovního ruchu je v posledních desetiletích začíná být více a více významnějším faktorem pro rozvoj ekonomiky. Oblast cestovního ruchu, jako hospodářské odvětví, má dopady na jiné odvětví ekonomiky: vznik pracovních míst, což vede ke snížení nezaměstnanosti, růst HDP. Zároveň cestovní ruch podporuje rozvoj podnikatelské činnosti.

Z hlediska Běloruska je toto téma aktuální hned z několika důvodů: rozvoj cestovního ruchu obecně může být přínosem pro běloruskou ekonomiku, agroturistika by mohla pomoci běloruské vládě zvýšit rozvojový potenciál venkovských oblastí o čemž tak touží prezident republiky. Běloruská vláda již podnikla několik kroků k oživení mezinárodního turistického ruchu. Těmito kroky byly postupné uvolnění vízového režimu v Běloveském pralesu, Avgustovském kanálu a pak i zbavení povinnosti žádat o víza při cestách kratších pěti dnů s podmínkou vstupu do země přes mezinárodní letiště v Minsku. Bělorusko není nejpobulárnější destinací na turistické mapě světa. Z tohoto důvodu je zajímavé analyzovat oblast republiky z hlediska úrovně rozvoje na trhu cestovního ruchu.

První česko-běloruské kontakty, v té době ještě česko-litevské, pocházejí ze středověku. Bitva u Grunwaldu, Jagellonská dynastie, František Skaryna, čeští přistěhovalci poloviny 19. století a politická emigrace z Běloruska na počátku 20. století, vztahy BNR a Československa, vztahy ČSSR a BSSR a dnes i samostatného Běloruska a České republiky svědčí o dlouhých vztazích mezi českým a běloruským národem. Česko je jednou z nejpobulárnějších destinací na trhu cestovního ruchu v Bělorusku – skoro každá cestovní agentura nebo kancelář nabízí zájezd do Prahy, Karlových Varů nebo Českých Budějovic. Tato práce se snaží zjistit, jak je Bělorusko atraktivní pro českého zákazníka, jak rozsáhlá je nabídka cestovních kanceláří, jak velké je pokrytí této destinace na trhu cestovního ruchu v ČR.

Bohužel se Bělorusko kvůli devastaci v průběhu mnoha válek nemůže pochlubit četnými památníky kultury, ale to ovšem neznamená, že běloruské památky nestojí za návštěvu, mají, čím překvapit i zkušeného cestovatele.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je, na základě vytvořené znalostní báze, zhodnotit postavení zvolené destinace – Běloruska na trhu cestovního ruchu v České republice, zpracovat doporučení pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu, které realizují své obchodní aktivity v destinaci a vytvořit vlastní návrh zájezdů pro různé cílové skupiny účastníků cestovního ruchu.

Pro dosažení hlavního cíle jsou stanoveny dílčí úkoly následovně:

- Vymezit nejdůležitější pojmy z oblasti cestovního ruchu;
- Definovat teoretická východiska cestovního ruchu, destinace a služeb v cestovním ruchu;
- Charakterizovat cílovou destinaci;
- Analyzovat nabídku zájezdů do Běloruska na českém trhu;
- Provést a vyhodnotit dotazníkové šetření;
- Zpracovat aktuální nabídky cestovních kanceláří a vytvoření vlastních návrhu zájezdů.

2.2 Metodika

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Metodika teoretické části bakalářské práce je založena na studiu tematicky zaměřené odborné literatury a aktuálních internetových zdrojů. V teoretické části práce je vysvětlení pojetí cestovního ruchu a s ním souvisejících pojmů. Teoretická východiska jsou zpracována na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy sekundárních zdrojů. Tato část byla zpracována na základě dat, která byla získána pomocí detailního prostudování odborné literatury vztahující se k problematice cestovního ruchu a odpovídajících internetových zdrojů. Dále je v teoretické části charakterizovaná Běloruská republika, její historie, poloha a členění, ekonomická situace, doprava, ubytovací a stravovací zařízení, turistické atraktivita podle faktorů ovlivňujících cestovní ruch.

Vlastní práce vychází z analýzy současného stavu nabídky poznávacích zájezdů na trhu cestovního ruchu v České republice na základě dostupných údajů (statistické informace, katalogové nabídky CK). Jako hlavní metodologický nástroj je aplikováno dotazníkové

šetření, prostřednictvím strukturovaného dotazníku, pomocí kterého byli zjištěny preference a názory potenciálních účastníků cestovního ruchu, zhodnocena poptávka po destinaci na trhu cestovního ruchu v České republice. Získané výsledky byly vyhodnoceny a na jejich základě byla vypracována doporučení pro podnikatelské subjekty cestovního ruchu, které realizují své obchodní aktivity v destinaci.

Pro praktickou část bylo provedeno dozazníkové šetření potenciálních zákazníků českých cestovních kanceláří a agentur. Průzkum byl uskutečněn v podzimním období roku 2017. Pro šetření byli vybráni respondenti všech věkových kategorií a obou pohlaví. Zároveň proběhlo oslovení českých studentů ČZU pomocí internetových komunikačních zdrojů v sociální síti Facebook. Kvantitativní dotazníkové šetření bylo zkoumáno s předem stanovenými otázkami a jasně definovanými, jednoznačnými odpověďmi, na které respondenti odpovídali samostatně a dobrovolně. Každý respondent měl vybrat tu odpověď, která nejlépe odpovídala jeho názoru na kladený dotaz. Dotazník obsahoval celkem 22 různorodých otázek.

Následující etapou po sbírání údajů od respondentů bylo zpracování a přepsání dat do elektronické podoby, pak data byli zevrubně prostudovány. Výsledky z dotazníkového šetření v této bakalářské práci byly interpretovány pomocí grafů a tabulek vytvořených pomocí programu Microsoft Excel 2016.

Nabídka zájezdů byla analyzována během léta 2017 hlavně prostřednictvím webových stránek CK, kde byly získány potřebné informace, pomocí kterých byla pak následně zpracována celková nabídka těchto zájezdů a vyhodnocení situace.

Vlastní poznávací zájezdy do dané zemi byly navrženy na základě teoretické a praktické části. U zájezdu byla použita kalkulace cen pro jednoho na základě minimálních nákladů, marží a DPH.

3 Teoretická východiska

3.1 Cestovní ruch

V současné době z důvodu mnohooborovosti cestovního ruchu je dost obtížně jednoznačně definovat tento pojem. Jakubíková (2012) akcentuje čtyři nejčastější hlediska pro pojetí a zkoumání cestovního ruchu, a to jsou:

- ekonomické, které zkoumá CR z hlediska účinků CR v ekonomice státu;
- ekologické, které si všímá vzájemného vztahu CR a životního prostředí, včetně jeho ochrany;
- geografické neboli význam tohoto prostředí pro rozvoj cestovního ruchu jakož i vztahem mezi místy bydliště a místy cestovního ruchu;
- sociologické a psychologické, všímající si cestovního ruchu zejména ve vztahu k člověku, jeho potřebám, jeho motivům účasti na cestovním ruchu [2].

V dnešní době pojem cestovní ruch vymezuje celá řada definic a bylo by správné uvést několik definic cestovního ruchu některých autorů, které nejlíp vyjadřují můj pohled na tento pojem.

WTO (v současné době UNWTO), neboli Světová organizace cestovního ruchu na Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu v červnu roku 1991 v Kanadě definovala cestovní ruch jako „činnost osoby, cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, na dobu kratší než jeden rok, přičemž hlavní účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v navštíveném místě“ [3].

Klasické pojetí cestovního ruchu mají autoři Hornerová a Swarbrook (2003): “obecně cestovní ruch definujeme jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností” [1].

Jakubíková (2012) se domnívá, že za cestovní ruch je označován pohyb lidí mimo jejich vlastní prostředí do míst, která jsou vzdálena od místa jejich bydliště, za různými účely, vyjma migrace a výkonu normální denní práce. Také dále uvádí, že cestovní ruch představuje rozsáhlý trh, který vyžaduje uspokojení různorodých potřeb, a tím vzbuzuje pozornost podnikatelů, veřejné a státní správy, i velmi dynamicky se rozvíjející se segment ekonomiky [2].

Ale ku příkladu F. W. Ogilvie (1993) a J. A. Norval (1936) definují cestovní ruch jako ekonomický jev spojený se spotřebou hmotných i nehmotných statků, hrazených z prostředků získaných v místě trvalého bydliště [4, 5].

Stejně ekonomický pohled byl konstatován na Mezinárodní konferenci o statistice cestovního ruchu, která byla pořádána v červnu 1991 WTO v Ottavě, kde zaznělo, že cestovní ruch současné doby je nejen významným faktorem světového obchodu, ale i účinným faktorem ekonomického, kulturního a sociálního rozvoje národních celků [3].

3.2 Faktory ovlivňující cestovní ruch

Faktory cestovního ruchu dělí teoretici cestovního ruchu do tří skupin: na lokalizační faktory, realizační faktory a faktory selektivní [15].

Lokalizační faktory jsou takové faktory či podmínky pro cestovní ruch, které jsou dány územím a jsou prakticky neměnné. Patří mezi ně především přírodní podmínky – klima, geologie, reliéf, vodní poměry, přírodní atraktivity, flora a fauna. – a dále společenské atraktivity, tedy ty, co vznikly a existují díky činnosti lidí, jsou to například památky, zvyky, slavnosti, gastronomie apod. Pro hodnocení přírodních podmínek obecně platí, že čím je příjemnější klima, neobvyklejší modelace terénu, úchvatnější scenerie, exotičtější živočichové a rostliny, tím jsou lepší předpoklady pro cestovní ruch [15].

Realizační faktory umožňují danou oblast dosáhnout a využít. Doprava zajišťuje styk mezi výchozím místem účastníka a navštěvovanou oblastí. Čím větší je vzdálenost mezi zdrojovou zemí a destinací, tím je tato otázka důležitější. Pojem “infrastruktura služeb” zahrnuje především ubytovací a stravovací služby. Pro využití potenciálu cestovního ruchu území a maximalizace takových služeb, jež generují pro dané území příjmy [1].

Selektivní nebo také stimulační **faktory** stimulují vznik a rozvoj cestovního ruchu. Selektivní faktory určují, zda někdo vůbec přijede, a když přijede, tak kdo to bude a v jakém počtu a zda CR v dané oblasti může vůbec existovat. Objektívni stimulační faktory můžeme rozdělit na politické, ekonomické a demografické faktory. Do skupiny subjektivních faktorů patří reklama, propagace, zkušenost, módnost, renomé destinace apod. [15].

3.3 Typologie cestovního ruchu

Cestovní ruch lze charakterizovat podle různých kritérií, které se však v praxi často se sebou souvisejí a prolínají, protože dosud neexistuje přesnost v jejich rozlišení, nelze je jednoznačně přiřadit k jednomu druhu či formě.

3.3.1 Formy cestovního ruchu

Ryglová (2011) jako formy cestovního ruchu vymezuje především motivy účasti na cestovním ruchu. Mezi základní formy patří:

- Rekreční cestovní ruch zahrnuje pasivní a aktivní regenerace s cílem obnovy fyzických a psychických sil;
- Kulturně poznávací cestovní ruch je orientovaný na poznávání historie, kultury, tradic, zvyků ve vybrané destinaci. Patří sem i návštěva festivalů, hradů, zámků a výstav;
- Zdravotní cestovní ruch a lázeňský cestovní ruch představují činnosti pro zlepšování celkového zdravotního stavu návštěvníků pod odborným zdravotnickým dohledem. Realizuje se v místech s přírodními léčivými zdroji. Tyto služby jsou poskytovány nejen lázeňskými a rekreačními středisky, ale i hotelovými komplexy;
- Sportovně orientovaný cestovní ruch zahrnuje krátkodobé či dlouhodobější pobyty se sportovní náplní, zaměřené především na udržování a posilování zdraví, prohlubování morálních a volních vlastností člověka.

Cestovní ruch s profesními motivy lze rozdělit do následujících forem:

- Obchodní CR zahrnuje služební cesty, spočívající v různých typech obchodního jednání mezi firmami;
- Kongresový CR zahrnující účast na různých kongresech, konferencích a seminářích;
- Cestovní ruch veletrhů a výstav, při kterých jsou vystavovány a nabízeny různé produkty a služby s cílem zaujmout účastníky, informovat je a vytvořit kontakty vedoucí k budoucímu prodeji;
- Incentivní CR neboli stimulační je charakterizován tím, že náklady spojené s účastí na tomto typu cestovního ruchu zcela nebo v převážné části hradí zaměstnavatel [15].

Cestovní ruch specificky orientovaný – jde o CR se specifickými motivy, jako je například nákupní CR, představovaný cestami za výhodnými nákupy; politický cestovní

ruch, představovaný cestovním ruchem diplomatů a cestovním ruchem v souvislosti s různými politickými akcemi [8].

Podle Indrové (2007) mezi dalšími typy cestovního ruchu patří:

Náboženský CR neboli poutní turistika, kde hlavním motivem je návštěva poutních a posvátných míst, návštěva církevních památek a religiózních podujetí a událostí;

Cestovní ruch se vzdělávacími motivy, kde hlavním motivem je cestování s cílem dalšího vzdělávání např. zájezdy s výukou jazyků, do významných historických či vědeckých míst atd.;

Cestovní ruch se společenskými motivy je orientovaný na společenské styky a komunikaci mezi lidmi a zahrnuje takové typy účasti na cestovním ruchu, jako jsou např. návštěvy přátel a příbuzných, návštěvy různých společenských akcí a událostí;

Cestovní ruch orientovaný na poznání přírodního prostředí zahrnuje například návštěvu přírodních rezervací, národních parků. Často jsou cesty zaměřeny i na pozorování divoké panenské přírody a její fauny a flory (pralesy, safari, pouště, arktické oblasti apod.).

3.3.2 Druhy cestovního ruchu

Když hovoříme o druzích cestovního ruchu jedná se zejména o území a způsobu jeho realizace, též o vztahu k platební bilanci.

Podle způsobu financování:

- Komerční CR (volný) – jde o CR, kdy si účastníci platí zcela veškeré výdaje sami ze svých zdrojů;
- Sociální CR (vázaný) – je charakterizován, jako druh CR, kde určitou část nebo veškeré náklady účastníkovi někdo hradí, např. fond, stát, nadace apod. Tento druh CR je vázaný na splnění určitých podmínek např. mít doporučení lékaře nebo mít členství v určité organizaci atd.

Podle místa realizace:

- Domácí cestovní ruch – je takový cestovní ruch, který se realizuje rezident, tudíž nejsou překročeny státní hranice země;
- Zahraniční cestovní ruch – představuje cestování, kdy dochází k překročení hranic státu [12].

Zahraniční cestovní ruch lze dále rozdělit na:

- Příjezdový CR (incoming) – neboli aktivní CR, který je podmíněny příjezdem a pobytem návštěvníků do cílové země. Tento druh CR napomáhá aktivní straně kladnou platební bilanci;
- Výjezdový CR (outgoing) – neboli pasivní CR, který tvoří výjezdy obyvatel dané země do zahraničí a jejich pobyt tam. Výjezdový CR tak přispívá k pasivní straně platební bilance;
- Tranzitní CR – je průjezd zahraničních cestujících přes území jiného státu, aby dosáhli cíle své cesty v jiném státu [15].

Podle délky pobytu:

- Krátkodobý – vyznačuje se délkou pobytu s méně než 3 noci;
- Dlouhodobý – představuje pobyt, doba, kterého je delší než 3 dny [7].

Podle počtu osob:

- Individuální – účastník cestuje pouze sám nebo se svými blízkými, tj. rodina;
- Skupinový – jde o cestovní ruch, kdy cestuje skupina účastníků, kteří se převážně znají a tvoří zpravidla kolektiv z jednoho podniku, školy apod. [12].

Podle způsobu zabezpečení cesty a pobytu:

- Organizovaný – kdy cestu a pobyt zajišťují CK či jiné podnikatelské subjekty;
- Neorganizovaný – kdy si veškeré služby si zajišťuje účastník sám [12].

Dle převažujícího prostředí pobytu:

- Městský cestovní ruch – hlavním cílem je návštěva turisticky zajímavých měst a památek;
- Venkovský cestovní ruch, jedná se o pobyt na farmách, statcích nebo jiných zemědělských usedlostech;
- Lázeňský cestovní ruch zahrnuje převážně dlouhodobé pobyty spojené s léčením v zdravotně příznivém prostředí lázeňských míst;
- Cestovní ruch ve střediscích různého charakteru jako horská, přímořská střediska apod. [8].

Další užívána kritéria v typologii cestovního ruchu:

- Dle ročního období (letní, zimní, sezónní a mimosezonní);
- Dle způsobu ubytování;
- Dle použitého dopravního prostředku [8].

3.4 Účastníci cestovního ruchu

Objektem cestovního ruchu je všechno, co se může stát cílem změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Jde o přírodu, kulturu, hospodářství apod. Objekt cestovního ruchu je tak nositelem nabídky. Tvoří ho cílové místo, podniky a instituce cestovního ruchu. Cílové místo představuje středisko cestovního ruchu, region nebo stát jako cestovní cíl. Pro jeho označení se používá pojem destinace cestovního ruchu“[18]

Destinace cestovního ruchu je podle WTO geografický prostor (stát, region, místo), který si návštěvník vybírá jako cíl své cesty. [2]

Podle Palatkové (2014) definice destinace zní jako: “Destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti”[9].

Pásková a Zelenka (2012) pod pojmem destinace cestovního ruchu rozumí cílovou oblast v určeném regionu, pro kterou je charakteristická značná nabídka atraktivit a infrastruktury cestovního ruchu. V širším smyslu slova jde o země, regiony, lidská sídla a další oblasti, typické významným soustředěním atraktivit cestovního ruchu, rozvinutými službami a následující infrastrukturou cestovního ruchu, jejichž výsledkem je velká dlouhodobá koncentrace návštěvníků [12].

Indrová (2007) uvádí mezi subjekty CR následující pojmy:

Rezidentem též stálým obyvatelem je „z pohledu mezinárodního CR je osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příjezdem do jiné země na dobu kratší jednoho roku“. „V domácím cestovním ruchu je za rezidenta považována osoba, která v tomto místě žije alespoň šest po sobě jdoucích měsíců.“

Návštěvník je osoba v mezinárodním CR, která cestuje do jiné země, než v níž má své trvalé bydliště po dobu kratší než jeden rok a s jiným cílem než vykonávání výdělečné činnosti v navštívené zemi. V domácím CR je návštěvníkem osoba, která má trvalé bydliště v dané zemi a která cestuje na jiné místo v zemi mimo své bydliště na dobu kratší než šest měsíců bez účelu výdělečné činnosti

Turista v mezinárodním CR je osoba, která cestuje do jiné země, než v níž má své obvyklé bydliště, na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování, avšak ne delší jednoho roku. V domácím CR je za turistu považována osoba trvale usídlená v zemi, která cestuje do

jiného místa odlišného od jejího běžného životního prostředí na dobu zahrnující alespoň jedno přenocování.

Výletník neboli exkurzionista je osoba, která cestuje do místa odlišného od místa jejího trvalého bydliště a běžného životního prostředí na dobu kratší 24 hodin [8].

Cestovní kanceláře se často označují za velkoobchody, které v systému cestovního ruchu stojí mezi producentem primárního produktu a maloobchodním prodejcem. Cestovní kanceláře představují jediný pravý průmysl cestovního ruchu, který má specifickou funkci v systému cestovního ruchu. [1].

Cestovní kancelář je základní provozní jednotka CR, jejímž předmětem činnosti je zprostředkování, organizování a zabezpečování služeb souvisejících s CR [11].

Platková definuje **cestovní agenturu** jako podnikatele, který je oprávněn na základě příslušného oboru volné živnosti nabízet a prodávat jednotlivé služby cestovního ruchu a ty kombinace, které nesplňují definici zájezdu. V případě zájezdu může prodej pouze zprostředkovat pro cestovní kancelář, která má platné oprávnění k podnikání. V mezinárodním měřítku není pro cestovní agenturu jednoznačně přesné označení (travel agent nebo travel agency), vzhledem k odlišné legislativní úpravě totiž toto rozlišení není v řadě zemí EU nutné [10].

Podle zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, jsou vymezené dvě živnosti – provozování Cestovních kanceláří a Cestovních agentur.

Cestovní kancelář je podnikatel, který je na základě státního povolení k provozování živnosti oprávněn organizovat, nabízet a prodávat zájezdy.

Cestovní agentura je vázanou živností a prodej zájezdů pouze zprostředkovává. [30]

3.5 Služby cestovního ruchu

Služby lze obecně charakterizovat jako ekonomickou činnost lidí, jejímž výsledkem jsou nemateriální hodnoty, které se projevují jako užitečné efekty pro spotřebitele služeb. Nejčastěji se služba definuje jako vynaložení práce (živé i zhmotnělé), při níž nevzniká hmotný výrobek, ale užitečný efekt. Službami cestovního ruchu rozumíme všechny služby, které zabezpečují potřeby vzniklé v rámci cestovního ruchu [13].

Podle Jakubíkové (2000) služby lze rozdělit na:

- **Terciální**, kam patří služby dříve vykonávané doma, což jsou třeba stravovací a ubytovací služby;
- **Kvartární**, které lze charakterizovat jako služby, které usnadňují a zefektivňují rozdělení práce. To jsou doprava, obchod, finance atd.;
- **Kvintární** jsou služby, které určitým způsobem mění a zdokonalují jejich příjemce. Patří sem zdravotní péče, vzdělávání a rekreace [14].

Tabulka 1 Služby cestovního ruhu

Služby terciární	Služby kvartární	Služby kvintární
Služby dříve vykonávané doma	Služby usnadňující a zefektivňující rozdělení práce	Služby, které mění a zdokonalují jejich příjemce
<ul style="list-style-type: none"> • Stravovací; • Ubytovací. 	<ul style="list-style-type: none"> • Doprava; • Obchod. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzdělávání; • Zdravotní péče.

Zdroj: [2]. Vlastní zpracování

3.5.1 Ubytovací služby

Orieška (1999) definuje ubytovací služby jako činnosti, které nabízejí návštěvníkům destinace možnost přenocování nebo přechodného ubytování mimo místo jejich trvalého bydliště, včetně možnosti uspokojení dalších potřeb, např. potřeby stravování [11].

Kategorizace ubytovacích zařízení podle J. Indrové (2007) vypadá následujícím způsobem:

- **Turistická ubytovna (Hostel)** – je jednoduché přechodné ubytovací zařízení s větším počtem lůžek v jednotlivých ubytovacích místnostech;
- **Chatová osada** – jedná se o ubytovací zařízení sloužící pro přechodné ubytování, které je umístěno v objektech provozovatele (např.: chaty, bungalovy);
- **Motel** je ubytovací zařízení, které má nejméně 10 pokojů, poskytující přechodné ubytování a služby pro motoristy. Proto návštěvníkům umožňuje parkování v blízkosti motelu;
- **Penzion** je ubytovací zařízení s nejméně 5 pokoji. Má srovnatelné ubytovací služby jako hotel, ale společenské a doplňkové služby má však omezené. V penzionu se zpravidla nenachází restaurace, ale existuje služba pokoj se snídaní nebo polopenzí;

- **Hotel garni** se specializuje na samotné ubytování s nejméně 10 pokoji a stravovací služby jsou velmi omezené. Zpravidla hotel garni nabízí pouze snídaně a drobné občerstvení během dne;
- **Hotel** je ubytovací zařízení, které má nejméně deset pokojů. Je vybavený pro poskytování účastníkovi cestovního ruchu ubytování na přechodnou dobu a obsahuje služby s tím spojené (např.: stravování);
- **Kemp** představuje ubytovací zařízení pro přechodné ubytování hostů ve vlastním zařízení (např.: stan) nebo v ubytovacích objektech provozovatele (např.: sruby), nebo v jejich samostatně pronajatých částech;
- **Botel** – je ubytovací zařízení, které je umístěné na lodi [8, 15, 31].

Existuje mnoho způsobů, jak označit úroveň daného ubytovacího zařízení. Nejrozsáhlejší způsob je označení pomocí hvězdiček, jejíž počet vyjadřuje komfortnost poskytnutých služeb. Hvězdičky se přidělují podle následujících kritéria: např.: velikost pokojů a vybavení, hygienický komfort, vybavení koupelny a WC, recepce, snídaňový servis, jídelní servis, nápojový servis, restaurace, fakultativní znaky.

Členění ubytovacích zařízení se stalo základem pro klasifikaci a kategorizaci. Kategorizací rozumíme členění podle druhů do kategorií a klasifikace představuje členění kategorií podle vybavení, úrovně a poskytovaných služeb do tříd. Ubytovací zařízení se dále rozděluje podle druhu kategorie, dle plochy a vybavení do tříd. Kategorie určuje druh ubytovacího zařízení a třída vyjadřuje úroveň poskytovaných služeb. V České republice se nachází pět kategorií ubytovacích zařízení, které vycházejí z mezinárodního členění a označují se hvězdičkou a názvem [8].

Tabulka 2 Klasifikace hotelů podle hvězd

Počet hvězd	Kategorie	Charakteristika
*	Tourist	Tekoucí studená voda na pokoji, na každých 10 lůžek na patře koupelna a WC, ručník a mýdlo pro každého hosta, možnost úschovy cenností v prostoru recepce, společenská místnost, například pro podávání snídaní, zrcadlo nad umyvadlem, šatník, postel, koš na odpadky
**	Economy	Předložka před sprchou nebo vanou, krytý odpadkový koš v koupelně, noční lampička, stůl, možnost sezení, nápojové sklo pro každého hosta, otvírák, prodej nápojů v prostoru recepce

***	Standart	Stolek na kufr, uzamykatelná skříňka/zásuvka, většina pokojů má WC a sprchu nebo vanu, ručník a osuška pro každého hosta, velké zrcadlo, pohárek, většina pokojů má televizor a rozhlas, 2 společenské místnosti, rozšířená snídaňová nabídka
****	First Class	Celopostavové zrcadlo, rezervní deka, uzamykatelná skříň nebo trezor, všechny pokoje mají WC a sprchu nebo vanu, televizor, telefon a minibar, stále obsazená recepce, trezor na recepci, bezhotovostní platba, směnárna, praní a žehlení pro hosty do 24 hodin, snídaňový bufet, donáška snídaně do pokojů, 3 hodiny oběd, 4 hodiny večeře, společenská místnost a přijímací hala
*****	Luxury	Kadeřnický stolek, minibar, v některých pokojích oddělené WC a koupelna, u dvoulůžkových pokojů 2 umyvadla, župan, fén, praní a žehlení do 12 hodin, kompletní jídelní servis i na patrech, 2 restaurace, hotelový bar

Zdroj: Etreveler.cz

Cílem klasifikace je dodržení standardu. Ubytovacím zařízením kategorie typu hotel garní, penzion, motel a hotel mohou být přiděleny maximálně čtyři hvězdičky.

3.5.2 Stravovací služby

Stravování je mohutné odvětví podnikání v celé Evropě a je rozhodujícím prvkem produktu mnoha evropských destinací cestovního ruchu. Hlavní činností je příprava jídel, která se konzumují buď v zařízeních provozovatele stravovacích služeb, nebo doma a u zákazníků. Produkt se skládá z hmotných prvků, jimiž jsou jídla a nápoje, a z nehmotných služeb [1].

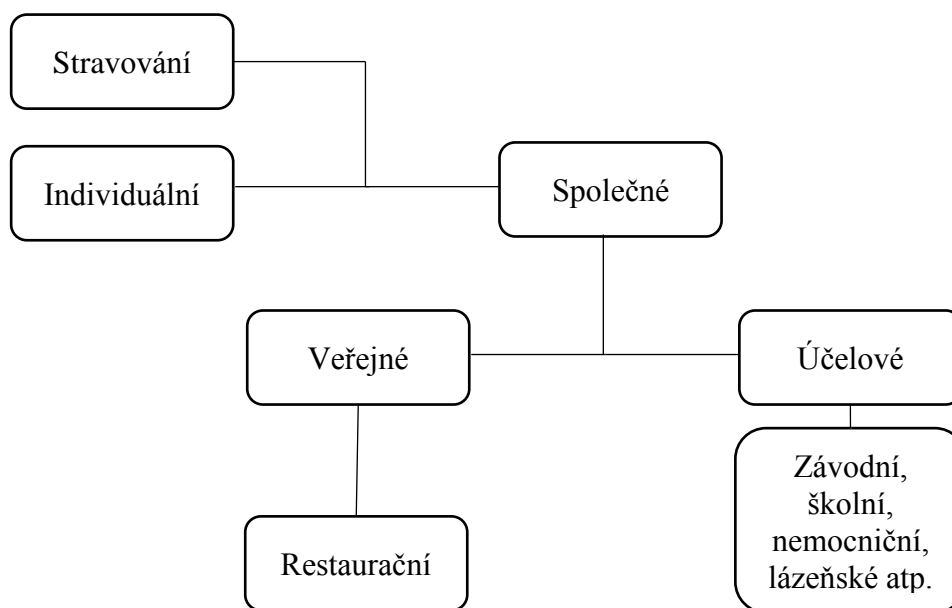
Základním rozdělením hostinských zařízení restauračního typu podle statistické metodiky EU do kategorií je následující: restaurace, bary, kantýny a cateringové služby.

Restaurace je hostinská provozovna, kde je dominantní prodej pokrmů s možností zakoupení nápojů. Jedná se zejména o: restaurace, jídelny, rychlé občerstvení atd.

Bary jsou kategorií hostinských provozoven s dominantním prodejem nápojů. Je také možné prodávat výrobky studené kuchyně nebo teplé pokrmy minutkového charakteru. Jedná se zejména o bary, noční kluby, pivnice a vinárny, kavárny.

Další členění je dle statistické metodiky na **kantýny a cateringové služby**. Jedná se o prodej pokrmů a nápojů za upravené ceny zejména v závodních jídelnách, menzách. Jedná se i o výrobu a přípravu pokrmů a jejich dodávek na bankety, společenské události atd.

Schéma 1 Členění stravování

Zdroj: [8]. Vlastní zpracování

3.5.3 Dopravní služby

Neodmyslitelnou součástí cestovního ruchu jsou, jako ubytovací a stravovací služby, také služby dopravní. Hlavní úlohou dopravních služeb je přesun účastníků cestovního ruchu z místa trvalého bydliště do místa konání cestovního ruchu a zpět. Do dopravních služeb zahrnujeme rezervační služby, poskytování informací, prodej letenek a jízdenek nebo vyřizování reklamací. K nejvíce využívaným druhům dopravy patří silniční, letecká, železniční a vodní doprava [16].

Silniční doprava představuje v současné době nejrozšířenější druh přepravy osob v cestovním ruchu. Je schopna přepravit účastníky do míst, která nejsou dosažitelná jinými druhy dopravy. Často je kombinovaná s leteckou, železniční či vodní dopravou. Pro přepravu do míst účastníky cestovního ruchu do značné míry využívají vlastní dopravní prostředky [8].

Letecká doprava patří mezi nejmladší druh dopravy. Od počátku 90. let minulého století měla velký nárůst a je dnes nejbezpečnější, nejpohodlnější a nejrychlejší způsob, jak dopravit osoby. V dnešní době si bez ní nelze cestovní ruch představit. Několik čísel: denně leteckým provozem se přepraví asi 9,5 milionu lidí stejně jako v roce 1947 za celý rok. Existuje více než 49 tisíc letišť. Mezivládní organizace, která pomáhá koordinovat mezinárodní civilní letectví je ICAO [17].

Železniční doprava patří k nestarším způsobům přepravy. K hlavním přednostem patří přeprava velkého množství osob, dostatečná bezpečnost, pohodlí a v posledních letech i rychlost. K většímu pohodlí napomáhá i to, že mezinárodní vlaky jsou vybaveny lůžkovými, lehátkovými a restauračními vozy [17].

Vodní doprava je ve většině případů spojena s vlastní rekreací. Náročnou klientelu uspokojí především luxusní zámořské parníky, které zajistí veškeré pohodlí a služby přímo na palubě. Trasy těchto parníků vedou přes známá letoviska. Vodní dopravu můžeme rozdělit na vnitrozemskou a námořní. K dopravním prostředkům, které využíváme při vodní dopravě, řadíme především na plavidla námořní obchodní lodě, rekreační jachty, lodě pro okružní plavby, katamarány a další [17].

Patří sem takzvaná i **doprava v terénu** což jsou koně, chůze, lanovka, lyžařský vlek atd. [1]. Tento druh přepravy se nejčastěji vyskytuje ve sportovně-rekreačním využití.

4 Charakteristika zvolené destinace

V této kapitole je zkoumána charakteristika destinace Bělorusko na základě analýzy primárních a sekundárních zdrojů. Dále jsou zkoumané předpoklady rozvoje rozříděny podle lokalizačních, realizačních a selektivních faktorů. Předpoklady jsou tříděny podle faktorů ovlivňujících cestovní ruchu využité autory Ryglovou, Burianem a Vajčnerovou (2011).

4.1 Lokalizační faktory

Přírodní podmínky

Bělorusko je vnitrozemský stát ve východní Evropě. Hraničí s Polskem (407 km), s Litvou (660 km) a Lotyšskem (167 km) na západě, s Ruskem (900 km) na severu a východě a Ukrajinou (975 km) na jihu Bělorusko se nachází v mírné šířce podnebného pásu, ale má oproti střední Evropě výrazněji kontinentální charakter. Jeho hlavní charakteristika, v závislosti na poloze země: nedostatek hor, relativní blízkosti k Atlantskému oceánu. Průměrné letní teploty pohybují do + 17 do 19° C. Maximální srážky připadají na podzim-zimu. Nejteplejším měsícem je červenec, nejchladnější je leden teplotu do -10°C. Stát nemá přístup k moři. Běloruská krajina je tvořena převážně lesy, přilehlými loukami a četnými mokřinami kolem jezer a řek. Největší řeky Běloruska jsou Dněpr s přítoky Pripjat', Sož a Berezina; Západní Dvina, Němen s přítokem Vilija. Nejvýznamějším a zároveň největším z 11 000 jezer je jezero Narač. Země je nadprůměrně zelesněna. Lesy jsou tvořeny jehličnatými i listnatými stromy a běžně zde proto uvidíte například smrk, borovici, dub, habr, javor, osiku nebo lípu. Louky jsou zarostlé travami. Faunu zde zastupují medvěd hnědý, vlk, rys, los [53]. V národním parku Bělověžský prales přebývají zubří.

Výňatek z historického rozvoje

Bílá Rus tvořila podstatnou část Velikého knížectví litevského (VKL). Větší část středověké Litvy se nacházela na území současného Běloruska. V roce 1569 se Litva a sousední Polsko, do té doby spojené pouze osobou panovníka, sjednotily (Lublinská unie) ve federativní stát nazvaný Republika obou národů, polsky Rzeczpospolita [20]. V roce 1697 bylo zakázáno používat běloruštinu v úředním styku. V důsledku nekonečných vnitřních rozporů a stálého zapojení do válek byla Polsko-litevská unie značně oslabena a přestala

existovat jako samostatný stát. V letech 1772-1795 se dělení Polska země postupně stalo běloruské území součástí Ruské říše. Největší část běloruského území připadla Rusku [24].

Po zhroutilí carského Ruska se v prosinci 1917 konal Všeběloruský sjezd, na kterém byla zvolena vláda Běloruska. Od března roku 1918 začalo Bělorusko fungovat jako nezávislý stát – BNR. Toto jednání však bylo přerušeno Rudou armádou. Rudá armáda opět dorazila do Minsku a bolševici prvního ledna 1919 vyhlásili Běloruskou sovětskou socialistickou republiku. Po sovětsko-polské válce v roce 1921 připadla její západní část, tzv. Kresy, což je přibližně třetina území včetně Grodna a Brestu Litevského – Polsku, zbývající část včetně Minsku pak zůstala Běloruské SSR v rámci Sovětského svazu. V září 1939 bylo Polsko přepadeno Sovětským svazem; polská část Běloruska byla následně připojena k Běloruské SSR a byla zde zahájena kolektivizace. Druhá světová válka způsobila Bělorusku obrovské škody a ztrátu 2,2 miliónu lidských životů, což byla celá čtvrtina předválečné populace (okupační německá moc tu jako odpověď na velmi silné partyzánské hnutí uplatňovala taktiku spálené země, vyvražďeny byly stovky vesnic). Roku 1986 bylo Bělorusko postiženo černobylskou jadernou havárií. Dne 27. června 1990 vyhlásilo svou svrchovanost a v procesu rozpadu SSSR nakonec dne 25. srpna 1991 i plnou samostatnost [18].

Z historických pramenů je známo, že v daleké minulosti běloruští předkové cestovali do jiných krajin. Například skupiny Krivičů jako součást družin kyjevských knížat chodili do Cařihradu, tj. do Byzantské říše. Starobylé obchodní stezky, které procházely územím moderního Běloruska, byly Jantarová stezka a Cesta od Vikingů k Řekům a spojovaly pobřeží Baltského a Černého moře se Středomořím. Polocká abatyše Jefrosinia navštívila Jeruzalém a pak celou cestu popsala. Jednotlivá fakta později používala během mše. Po běloruském území cestovali jak cizinci, tak i občané Velkoknížectví litevského. Obchodní vztahy, spolu s na ně vázaným cestováním, ve velké míře podporovaly příchod Židů na běloruské území.

Cestovní ruch jako kolektivní fenomén se začal objevovat v Bělorusku jenom na konci 19. století a bylo to spojeno s rozšířením mezi obyvateli kola jako dopravního prostředka. Šíření v první polovině 19. století exkurzní turistiky, touha inteligenci používat cesty a poznávací zájezdy pro intelektuální vzdělávání lidí obecně nosil spontánní, neřízený a sporadický charakter.

V roce 1957 vzniklo Běloruská agentura turistických cest. Rok 1995 byl oznámen vytvořením Běloruské asociace cestovních kanceláří. V listopad roku 1995 - vytvoření ministerstva sportu a cestovního ruchu Běloruské republiky. Říjen 1996 je rok vytvoření národního turistického koncernu Belintourist. Běloruské federace cestovního ruchu vznikla v roce 1996 [22].

Kulturně-historické atraktivity

Díky obrovskému vlivu ruského, ukrajinského, polského, litevského, židovského a tatarského národů Bělorusko má starobylou a bohatou historii. V západní části Běloruska, zejména v Grodněnské oblasti je zjevně vidět obrovský vliv polské a jiných západních kultur. Na Východě se naopak častěji objevují ruské tradice. Řeč v regionu Polesje představuje směs běloruského, ukrajinského a vlastního rozvoje.

Minsk

Historie Minsku, tehdy ještě Miensku, sahá až od 11. století. Přesto dnešní vzhled města nevyovídá klasickému pojetí evropské metropoli z rozsáhlým historickým dědictvím. V dnešní době z historických pomníků lze najít katedrálu Svatého ducha a tzv. Červený kostel Simona a Aleny. Na břehu řeky Svislač stojí malebné Trojické předměstí s malými domky a křivolakými uličkami. Kolem katedrály Svátého ducha leží tzv. Verchnij Gorod (Horní město). Kromě katedrály jsou tam renomované náměstí Svobody s radnici a římskokatolickou katedrálou jména Nejsvětější Panny Marie, Kostel sv. Jozefa, dům svobodných zednářů v Muzikalnyj pereulok (Hudební uličce), hotel Europa, kino Poběda a Gostinnyj dvor. Pro Češi Hudební ulička bude zajímavá i tím, že se tam nachází České Velvyslanectví. Zajímavým pro každého turistu budou Vítězné náměstí, náměstí Nezávislosti s Leninovou sochou a Ostrov slz. Po druhé světové válce Minsk byl nerekonstruován, jako jiná města, ale úplně přestavěn. Ruiny staletých starých domů se přeměnili na stalinskou architekturu. Ze sovětských pomníků lze i považovat některá stanice minského metra. Do dnes ještě lze uvidět sochy Lenina a srp s kladivem. Majestátní národní divadlo, které začalo fungovat ještě před Druhou světovou válkou a architekturní komplex „Minská brána“, který je ukázkou stalinského ampiru jsou místa, Běloruský státní cirkus – jsou to objekty, které nelze obejít stranou při návštěvě Minsku. Z novodobých památek lze označit Minsk-Arénu – jednu z největších evropských ledních hokejových arén a Národní knihovnu ve tvaru diamantu.

Mirský zámek

Mirský zámek se nachází v blízkosti městečka Mir. Leží v Grodněnské oblasti, zhruba 85 km jihozápadně od Minsku.

Stavba pozdně gotického hradu z cihel a kamene byla zahájena na konci 15. století a hradba byla vybudována na místě původní dřevěné tvrze. V roce 1569 se hrad stal majetkem mocného šlechtického rodu Radziwillů a v jejich držení byl do roku 1895. V průběhu 2. světové války byl obsazen německými okupačními vojsky a sloužil i jako sběrný tábor pro místní židovskou komunitu před transportem do likvidačních koncentračních táborů. Po válce v něm našli přístřeší lidé, kteří přišli o svůj domov. Od 90. let prošel celý hradní komplex rozsáhlou rekonstrukcí, v části jeho interiéru bylo zřízeno historicko-archeologické muzeum. Roku 2000 byl Mir zapsán do Seznamu památek světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. [21]

V místě odpočinku je možnost ubytování v hotelu „Mir Castle“. Rozptyl cen za dvoulůžkové pokoje je mezi 110–185 BYN. V hradu je restaurace se staroběloruskou kuchyní, v okolí jsou ještě 3 stravovacích zařízení. Lze tu navštívit muzeum za poplatek 12 BYN (14 o víkendu). Pro děti, studenty, seniory a ZTP jsou slevy. Exkurze bude stát turistům 12-24 běloruských rublů. Další nabízené služby za poplatek jsou: možnost organizovat svatbu v zámku s maskoty, degustace s maskoty, středověké speciality, muzejní úniková hra pro 20-80 lidí, půjčovna kol. V blízkosti zámku jsou 4 agroturistické komplexy.

Něsviž

Zámek Něsviž se nachází uprostřed kulturní krajiny ve městě Něsviž, nedaleko hlavního města Minsk, v centrálním Bělorusku. Komplex patřící rodině Radziwillů, vznikl postupně od 16. století až do roku 1939. Celý komplex se skládá ze zámku a kostela. Součástí areálu je také rozlehlý dvůr, který obklopuje soubor 10 vzájemně propojených budov, včetně paláce, galerií, obytné části a arzenálu, které se vyvíjely jako jeden architektonický celek kolem šestistranného nádvoří. Od roku 2005 je zámek zapsán na Seznam světového dědictví UNESCO. Kostel Božího těla se nachází ve východní části města Něsviž, vedle ulice vedoucí k zámku. Mezi nejceněnější součásti kostela patří hrobka Krzysztofa Radziwilla (1607) a oltář Svatého Kříže (1583) od benátských sochařů Girolama Campagny a Cesara Franca. Klenby kostela jsou zdobeny freskami od Ksawery D. Heského z roku 1852–1853. Dvoupatrová fasáda je rozdělena výrazným kladím nad pilastry a je

zakončený trojúhelníkovým štítem. Pod kostelem se nachází krypta s rakvemi 72 členů rodiny Radziwillů z 16. do 20. století. Celý kostel je obehnán zdí z 18. století [21].

V místě odpočinku je možnost ubytování v hotelu Palác. Ve městě lze najít ubytování v apartmánech i přes booking.com. Rozptyl cen za dvoulůžkové pokoje je mezi 127-405 BYN. Stravování je organizováno pomocí jedné restauraci v komplexu a dalšími třemi stravovacími zařízeními v blízkosti areálu. Lze tu navštívit muzeum za poplatek 14 BYN (16 o víkendu). Pro děti, studenty, seniory a ZTP jsou slevy. Exkurze bude stát turisty 26 BYN. Další nabízené služby za poplatek je možnost organizace svatby s maskoty, úniková hra. V komplexu se nachází dětské vzdělávací centrum. V blízkosti areálu je 5 agroturistických komplexů.

Brestská pevnost

V roce 1915 za první světové války byla pevnost evakuována a některá obranná zařízení byla zničena. V roce 1918 se stal Bílý palác pevnosti místem podepsání brestlitevské mírové smlouvy. V důsledku této smlouvy a v důsledku sovětsko-polské války připadla pevnost v roce 1921 Polsku. V září 1939 byla pevnost dobyta Němci, přičemž byla poškozena Citadela i Bílý palác [36]. Když v důsledku paktu Ribbentrop-Molotov došlo k vytyčení nové hranice na řece Bug, připadla hlavní část pevnosti ležící na východním břehu této řeky Sovětskému svazu. Opevnění na západním břehu Bugu ovládali Němci, kteří i z tohoto místa přepadli 22. června 1941 centrální pevnost. Obrana pevnosti Brest se tak stala jednou z prvních významných bojových střetnutí Velké vlastenecké války. V roce 1965 obdržel Brest titul Město-hrdina a v roce 1971 byla pevnost přeměněna na památník [49].

Návštěva muzea bude zákazníky stát 5 BYN, exkurze lze navštívit za 19-27 BYN. Pro děti, studenty, seniory a ZTP jsou slevy. V areálu je možnost skenování originálů dokladů za drobný poplatek, pořádají se zde promítání dokumentačních filmů. Je zde pestrá nabídka ubytování a stravování ve městě Brest pro všechny druhy cestovatelů.

Chatyň

V průběhu od léta 1941 až do začátku léta 1944 v Bělorusku zahynulo během německé okupace 2 230 000 lidí, tedy téměř čtvrtina tehdejšího obyvatelstva země. Z 9 200 běloruských obcí bylo 5 295 částečně nebo zcela vypáleno nacistickými jednotkami [4].

Po obsazení Běloruska nacistickými vojsky se v rozsáhlých oblastech postupně rozvinulo partyzánské hnutí, proti němuž se německá moc snažila zakročít. 22. března 1943 byl konvoj motorových vozidel 118. praporu Schutzmannschaft včetně velitele jednotky, německého kapitána Hanse Woellkeho byli zasaženi a zavražděni partyzánskou palbou asi 6 km západně od obce Chytyň. Následně fašisti začali vyhánět všechny obyvatele obce ze svých domů a shromažďovat je ve stodole, kterou obložili slámou, uzavřeli a zapálili. Zahynulo 149 lidí, včetně 75 dětí do 16 let. Obec byla následně vyrabována a vypálena do základů [2]. Masakr pouze zázrakem přežilo 8 lidí. 5. července 1969 byl na místě vypálené obce odhalen památník, který má připomínat nacisty spáchaný zločin. Tvoří ho jednoduché sochařské formy, které utvářejí stručnou architektonickou kompozici s pamětními deskami, věčným ohněm a sousoším „Nepokořený člověk“. Sousoší bylo inspirováno osudem místního kováře Juzifa Kaminského, který přežil požár stodoly.

Do památníku je vstup úplně zdarma. Ubytovací ani stravovací služby nejsou.

Vojensko-muzejní komplex „Stalinova linie“

Stalinova linie byl systém opevnění postavený na západní hranici Sovětského svazu, se stávající z opevněných rajónů sahajících od Karelské šíje na severu až k Černému moři na jihu. Počátek výstavby opevněných rajónů spadá do roku 1929, na obranu před polskou agresí. Po připojení západního Běloruska a západní Ukrajiny ztratila význam a byla nahrazena Molotovovou linií ležící 300 km západněji. Sehrála významnou roli v začátku Velké vlastenecké války, zvláště na jihozápadním směru, kde zadržela protivníka na dva týdny. Větší roli měla na Karelské šíji před Leningradem. Zde se finská vojska zastavila na staré hranici a odmítla i přes německé výzvy postupovat na Leningrad. Sovětské jednotky se tak mohly usadit v opevněních.

Vstup do areálu bude stát návštěvníky 10 BYN, exkurze bude stát 25 BYN. Pro děti, studenty, seniory a ZTP jsou slevy. V areálu existuje jediná možnost ubytování – kemp za 10 BYN. Komplex má vlastní kavárnu a vojenskou stannou kuchyň.

Agroturistika

V Bělorusku agroturistika jako druh rekreace ve srovnání s evropskými zeměmi, dosud málo známý a dosud ještě není typem turistického produktu, široce podporovaného na vnitřním a vnějším turistickém trhu. Agroturistika v Bělorusku – směr cestovního ruchu, který začal svůj vývoj v roce 2007. Navzdory tomu, že v Bělorusku nejsou žádné mořské

pláže, oceány, exotická místa, tato země má své výhody. jako je malebná příroda, kulturní tradice a běloruská kuchyně. Právě běloruský kolorit je hlavním vrcholem agrostatků v národním stylu, jejichž majitelé vyvíjejí speciální kulturní programy. Lze tam uslyšet místní legendy a autentické písně, nacvičit běloruské tance a účastnit se starých národních obřadů, jako jsou vánoční koledy, Maslenica nebo Kupalle. Můžete zde dokonce mít i tradiční běloruskou svatbu. Aby podporovali perspektivní trend, budoucí majitelé agrostatků jsou školeni na vládní náklady. Rozvoj „zelené“ turistiky v Bělorusku reguluje zvláštní dekret prezidenta.

V současné době v Bělorusku existuje více než 150 statků nabízejících agroturistické služby. Mnoho venkovských domů pro turisty se nachází v blízkosti národních parků „Bělověžský prales“, „Naročanský“, „Berezinský“ anebo „Pripyatský“. V současném Bělorusku, hlavním zaměřením odvětví venkovské turistiky, prioritně by měl být vnitřní cestovní ruch. Majitelé usedlostí nabízejí svým hostům širokou škálu možností zábavy, v souladu se svým zaměřením. To může být rekreace: rybaření, myslivost, projížďky na lodičkách, „zelené“ výlety do přírody, týmové hry, setkání s běloruskou kuchyní, místní okružní jízdy). Nebo rodinná dovolená: procházky v lese, sběr lesních plodů a hub, koupání v jezeře, aktivity pro děti i dospělé, konzumace ekologicky šetrných zemědělských produktů, výroba suvenýrů). Seznámení s unikátními běloruskými tradicemi a způsobu života venkovského obyvatelstva – také jedna z možností, kterou nabízí majitelé agrostatků.

Dudutki

Muzeum „Dudutki“ se nachází 40 kilometrů od města Minsk, stojí na malebném místě u řeky Ptič blízko vesnice Dudič. Dudutki bylo poprvé zmíněné v kronikách z 11. století.

V říjnu 1994, byl postaven a přijímal první hosty muzejního komplexu tradičních lidových řemesel a technologií „Dudutki“. V komplexu se nacházejí chrám, funkční mlýn a hrnčířská dílna, chov drůbeže, sýrárna a pekárna, brovar – tradiční řemeslná dílna pro výrobu piva; konírna (zájemce můžou vyzkoušet jízdu na koni); zoologická zahrádka, tkalcovská dílna, kovárna, dílna pletení košíků, hospoda, penzion s láznemi, farma a mnoho dalších zajímavých objektů.

Na rozdíl od jiných agroturistických komplexů v „Dudutách“, který je prezentován jako středověký šlechetský statek, můžete držet v rukou kovářské kladivo, sednout za

hrnčířský kruh, podílet se na tvorbě tkaniny a dát si sklenku řemeslné vodky. Nicméně, je to málo autentické, je to především stylizace.

Ubytování v agrokomplexu zajišťuje hotel „Ptič“. Nabízí dvoulůžkový standard za 55 BYN, dvoulůžkový pokoj lux za 60 BYN stejně jak i rodinný čtyřlůžkový pokoj. Existuje možnost ubytování v chatě s parní lázní za 430 BYN za chatu. V areálu se nachází restaurace „Dudutki“, krčma a hospoda „Šynok“. Exkurze jsou od 10 do 15 BYN. Projížďka koňským povozem pro 4 osoby bude stát 7 BYN.

Přírodní atraktivity

Bělorusko leží v nížinaté oblasti na západě Východoevropské roviny, vyskytují se zde hojně mokřiny a bažiny. Země je nadprůměrně zalesněna, les pokrývá celou třetinu území. Nacházejí se zde četná ledovcová jezera, z nichž neznámější a nejhlubší je Naroč. Zdejší příroda skývá velké bohatství.

Bělověžský prales

Bělověžský prales je zbytek původního panenského pralesa, který v minulosti pokrýval klimaticky mírné pásmo evropské pevniny. Roku 1993 byla oblast zařazená na seznam světového dědictví UNESCO tvoří v Bělorusku a Polsku území o rozloze 1 418 km.

Lesy pokrývají více než 96 % plochy celé oblasti. Převládajícím typem lesa je přirozený listnatý les, který pokrývá téměř polovinu celkové plochy. Téměř 40 % plochy pralesa je tvořeno stromy staršími 80 let. V centrální části pralesa je průměrný věk stromů 130 let. Nejznámějším stromem v této kategorii je Jagelonský dub, pod kterým prý odpočíval Vladislav Jagellonský před bitvou u Grunwaldu roku 1410. S ohledem na klimatické podmínky žije v pralese obrovské množství živočišných druhů, doposud jich bylo popsáno více než 12 tisíc. Nejslavnějším představitelem fauny je samozřejmě zubr evropský (*Bison bonasus*).

Bělorusko roku 2004 otevřelo ve své části Muzeum Nového roku a vyhlásilo prales za domov Dědy Mráze.

V Bělověžském pralese je sedm hotelů a dva hostitelské domy (každý má 3 pokoje). Cena za pokoj v hotelu je od 40 BYN, cena hostitelského domu je v rozptýlu 220 až 408 BYN. Stravovací služby jsou představeny pěti restauracemi, dvěma hospody a jedním místem na samoobslužné venkovské stravování. Doporučeno navštívit muzeum přírody (3,5

BYN), Exkurze „Bělověžza“ (10 BYN), lze zakoupit lístek do voliéry za 3 BYN, návštěva sídla Dědy Mráze za 8,5 BYN. Pro děti, studenty, seniory a ZTP jsou slevy.

Berezenský chráněný les

Chráněný les se nachází 120 km od Minsku na území Vitebského kraje. Biosférický les byl založen v roce 1925 pro ochranu vzácných druhů zvířat a rostlin, jež se vyskytovaly na severu státu. Tento les je součástí globální sítě biosférických chráněných lesů UNESCO. V roce 1925 měl Berezinský les 20 losů, 10 medvědů, 3 divočáky a několik desítek bobrů. Dnes jsou zde stovky losů, divočáků a bobrů. Medvědi již také nejsou mimořádným úkazem. Celkem žije v lese 48 druhů savců, 150 druhů ptáků a v řekách a jezerech přes 20 druhů ryb.

Berezenský chráněný les má dva hotely a osm chat. Ubytování v chatě záleží na lokaci chaty, počtu pokojů, způsobu stravování atd. Ceny se pohybují od 36 do 124 BYN. Hotely bez stravování jsou v dostupnosti od 60 do 130 BYN, ubytování se snídaní bude od 76 do 146 BYN, polopenze bude stát od 96 do 166 BYN, plná penze stojí od 120 do 190 BYN. Další placené služby jsou: zapůjčení náradí pro rybaření, zapůjčení člunů, parní lázeň, pomůcky na sportování, půjčovna kol, lyže atd. Chráněný les má muzeum, do kterého bude stát vstup 2,5 až 4 BYN. Exkurze na koních stojí 15 BYN. Cena za exkurze do přírody bude stát v rozmezí od 36 do 124 BYN v závislosti na počtu lidí, délky exkurze atd. Organizace Berezinského lesa je vyjimečná tím, že se postará o veškeré formality, které se týkají vyřizování turistických víz, transferu na letiště a zpět, taky si bere na starost stravování.

Naročanský národní park

V severozápadní části Běloruska, která pokrývá severozápadní část Minské oblasti, v západní části Vitebské a severní části Grodněnské oblasti, existuje nádherný kraj lesů a rybníků zvaný Naročanský o rozloze 97,3 tisíc hektarů. Nachází se zde i stejnojmenný národní park „Naročanský“ - jeden z pěti zvláště chráněných přírodních areálů Běloruska. Park byl vytvořen 28. července 1999 v blízkosti jezera Naroč na území převážně Myadelského rajónu v Minské oblasti. 17% plochy parku zabírají jezera, dohromady je jich 40. Jezera obklopené nedotčenými lesy s výskytem vzácných druhů živočichů. Jezero Naroč je největší přírodní nádrž v Bělorusku, měří - 80 km čtverečních. Průměrná hloubka je 9 m, délka - 13 km a šířka 10 km. Voda v jezeře je velmi čistá, což umožňuje, aby zde probíhal chov ryb jako je síh. Flóra národního parku obsahuje víc než 900 druhů vyšších rostlin, z nichž je více než 30 vzácných a ohrožených druhů. Moderní vegetace území je zastoupena

lesy, loukami, bažinami a keři. Národní park má řadu cenných z faunistického hlediska přírodních objektů.

Naročanský národní park má dva hotely, jeden autokemping a šest chat. Cena za chatu se pohybuje od 140 do 270 BYN. Cena v hotelu pohybuje od 46 BYN do 163 BYN. Hotel garni nabízí dvou až čtyřlůžkové pokoje za 60-180 BYN. Park má restauraci, kavárnu a jednu hospodu. Pořádají se zde exkurze po domluvě, je jich 10 různých druhů a jedna prohlídka ve vrtulníku.

4.2 Realizační faktory

Zeměpisná poloha Běloruska není silnou stranou při zkoumání lokalizačních faktorů, ale při rozboru realizačních faktorů to je značná výhra: přes Bělorusko probíhají důležité transevropské železniční koridory, které spojují Evropu a Rusko, Pobaltí a Ukrajinu.

Doprava

Civilní letectví v Bělorusku začalo s výstavbou letiště v Minsku, které bylo otevřeno dne 7. listopadu 1933. Od roku 1993 je Běloruská republika řádným členem Mezinárodní organizace pro civilní letectví (ICAO) [28].

Běloruští letečtí dopravci jsou zastoupeni v pěti leteckých společnostech: OAO "Aviakompanija „Belavia ", OAO "Aviakompanija Grodno", OAO "Aviakompanija Transaviaexport", OOO "Genex" a UP"Rubystar". OAO "Aviakompanija „Belavia " – je hlavním podnikem v letecké dopravě Běloruské republiky, provádí pravidelné i nepravidelné (charterové) lety z hlavního města země do velkých průmyslových, rekreačních a turistických měst SNS, západní Evropy a na Středním východě. V současné době přes Bělorusko létá přes 900 leteckých společností světa z 91 zemí a rok od roku je jich počet větší. Bělorusko má sedm mezinárodních letišť, vybavený moderními technickými prostředky pozorování, navigace a komunikace, s kvalifikovaným personálem: Národní letiště Minsk-2, Minsk-1, Gomel, Brest, Grodno, Mogilev a Vitebsk. Všechna letiště umožňují poskytovat mezinárodní lety. Všechna letiště jsou vybavena certifikovaným systémem rádiové a osvětlovacího zařízení, letiště a přistávací plochy jsou certifikovány v souladu s požadavky ICAO. V roce 2013 Mezinárodní letiště Minsk obsloužilo asi 2,2 milionu cestujících. [28]

27. prosince 1862 na území Běloruska začala provozovat železniční trať od Petrohradu do Varšavy. Úsek Porečje-Grodnostal byl prvním úsekem železniční trati položené na běloruské půdě. V dnešní době je délka železničních tratí na území Běloruska 5490 km [27].

Běloruská železnice je největším provozovatelem nákladní a osobní dopravy v zemi. Dnes běloruská magistrála realizuje zhruba 75 % všech uskutečněných nákladních a 40 % osobních přeprav. Bělorusko je křižovatka, kde se sbíhají nejdůležitější transevropské koridory, které jsou určeny mezinárodním klasifikačním číslem 2 (západ-východ) a č.9 (sever-jih) s větví 9b.

Ceny na jízdenky vlakové příměstské dopravy jsou jedny z nejnižších v Evropě. Jsou v průměru o čtyřikrát nižší než Rusku a osmkrát nižší než v Německu. Je to proto, že nejsou zprostředkovatelské organizace vstupenek, takzvané "příměstské soukromé společnosti", není neefektivní infrastruktura např. turnikety, nejsou i osvobození od spotřební daně paliva pro dieselové vlaky.

Podle Hajdukeviče (2004) jsou silnice v zemi v dobrém stavu, dálnice M1 a hlavní tahy až překvapivě velmi kvalitní. Na vedlejších cestách v Bělorusku je poněkud hrubší povrch, zlepšení kvality silnic by si zasloužily postranní uličky v obytných zónách větších a menších měst. Bělorusko má 67. pozici ve světě a 4. mezi zeměmi bývalého Sovětského svazu podle hodnocení státních silnic. Celkem je v Bělorusku více než 94 tis. km veřejných dopravních komunikací a okolo 200 tis. km správních (zemědělství, průmyslu, lesnictví a další.), včetně 10 tis. km ve městech. Hustota příměstských zpevněných cest je velmi nízká - 337 km na 1000 kilometrů čtverečních území – pro srovnání, v evropských zemích s rozvinutou silniční sítí činí daný ukazatel v průměru 906 km [26].

Trvá-li cesta z Vilniusu autobusem do Minsku pět hodin nebo méně, je to nejrychlejší způsob, jak se tam dostat i když mezi městy funguje pravidelná letecká doprava za přijatelnou cenu. Pozoruhodným příkladem je cesta z Vilniusu a Rigy do Minsku, která přímým letem do města bude trvat déle, nebo přibližně stejnou dobu, s přihlédnutím ke všem formalitám na letišti a na cestě na letiště. Dostat se do Minsku z Prahy je poměrně snadno, silnicí přes Hradec Králové, polský Vratislav a Varšavu, dále pokračuje přes hranice v Brestu a přímou cestou po dálnici do Minsku.

Dojet do Minsku ze sousedních evropských států je možné docela levně. Lístek z Vilniusu do Minsku je levnější než transfer mezi některými evropskými letišti a jejich

sousedními městy. Například cesta z letiště Paříž-Beauvais do města stojí 17 EUR a cesta z letiště do Osla autobusem bude stát ještě víc. Zatímco autobus Vilnius – Minsk stojí kolem 14 EUR.

Minsk je jediné město v Bělorusku, které má metro. Skládá se ze dvou linek a v současnosti 29 stanic. Během dne přepraví zhruba 800 tisíc cestujících. Minské metro je čtvrté nejvytíženější ze všech podzemních drah v bývalém SSSR, před ním jsou Moskva, Petrohrad a Kyjev.

Infrastruktura služeb

Úroveň rozvoje infrastruktury pro cestovní ruch jako faktor konkurenceschopnosti turistického komplexu Běloruska má v současné době nízké skóre. Spolu s tím neexistuje žádný mechanismus zvýšení ekonomického zájmu investovat do odvětví cestovního ruchu.

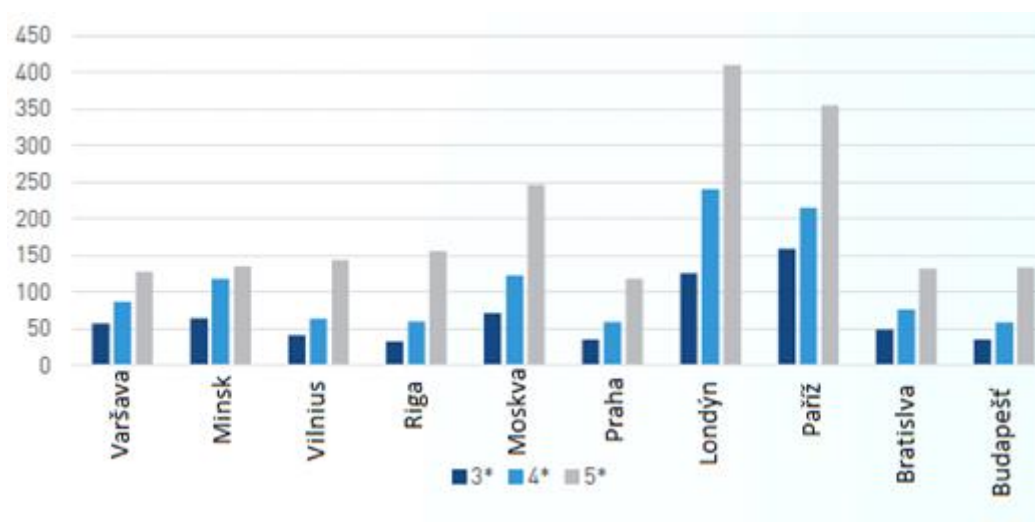
Rozvoj cestovního ruchu pro jakoukoli zemi či regionu závisí na celé řadě faktorů, podmínek a zdrojů. Zřejmí lídři jsou ty země, které mají moře a hory. Navzdory skutečnosti, že Bělorusko nemá tyto prostředky významné pro turistiku, má řadu výhod v porovnání s ostatními zeměmi. Mezi ně patří: blízkost do západní Evropy a Skandinávie, sousedí s pobaltskými zeměmi, Ruskem, Polskem, což je vážným zdrojem, který přispívá k rozvoji tranzitního cestovního ruchu, starobylá a bohatá historie, jedinečná kultura, okouzující přírodní potenciál, nachází se zde nejstarší prales – Bělověžský prales.

S ohledem na potenciální rezervy pro rozvoj cestovního ruchu v Běloruské republice by měly v první řadě věnovat pozornost rozvoji infrastruktury cestovního ruchu republiky, včetně hotelového průmyslu. Podle přiděleného procenta hotelového fondu v krajích republiky, lze dospět k závěru, že největší počet ubytovacích zařízení je v Minské oblasti - 19,7%, následuje Gomelská oblast - 16,5%, Brestská - 16,2 %, Vitebská - 14,8%, Mogilevská - 13,4%, Grodněnská - 9,8%. Minsk je atraktivní pro turisty z důvodu geografické polohy města, je v blízkosti letiště ale i může poskytnout vyšší úroveň servisu hotelů, stravovacích zařízení a dopravy. Vzhledem k tomu, že je Bělorusko relativně malá země s rozvinutým dopravním spojením, hosté se často staví v hotelích hlavního města. Pokud jde o průměrné míry obsazenosti hotelů v republice, je to 49%. Ale ve většině případů to bude dům, málo vhodný pro pohodlný pobyt [35]. Ubytování nesplňuje mezinárodní standardy, zejména v poměru "cena-kvalita". Úroveň cen za hotelové služby v regionálních centrech je o 20-30% vyšší než ceny za podobné služby v regionálních centrech sousedních

zemí. Jednolůžkový pokoj bez kategorie ve městě Pinsk je třikrát dražší než podobné pokoje v Polsku nebo Rusku [23].

V průběhu let 2005 až 2013 se zvýšilo zabezpečení na trhu hotelových služeb o 4%. V roce 2014 se zvýšilo o 110 %. Vytížení lůžek v klasifikovaných hotelech Minsku v roce 2013 pohyboval kolem 60%. V roce 2014 pro Mistrovství světa v hokeji, bylo otevřeno 17 nových hotelů a nabídka se zvýšila více než třikrát. Nyní se ceny na trhu narovnaly a pětihvězdičkové služby v Minsku se staly jedinými z nejlevnějších v porovnání s například Vilniusem, Varšavou a Rigou.

Graf 1 Průměrná cena ubytování v roce 2014 v EUR

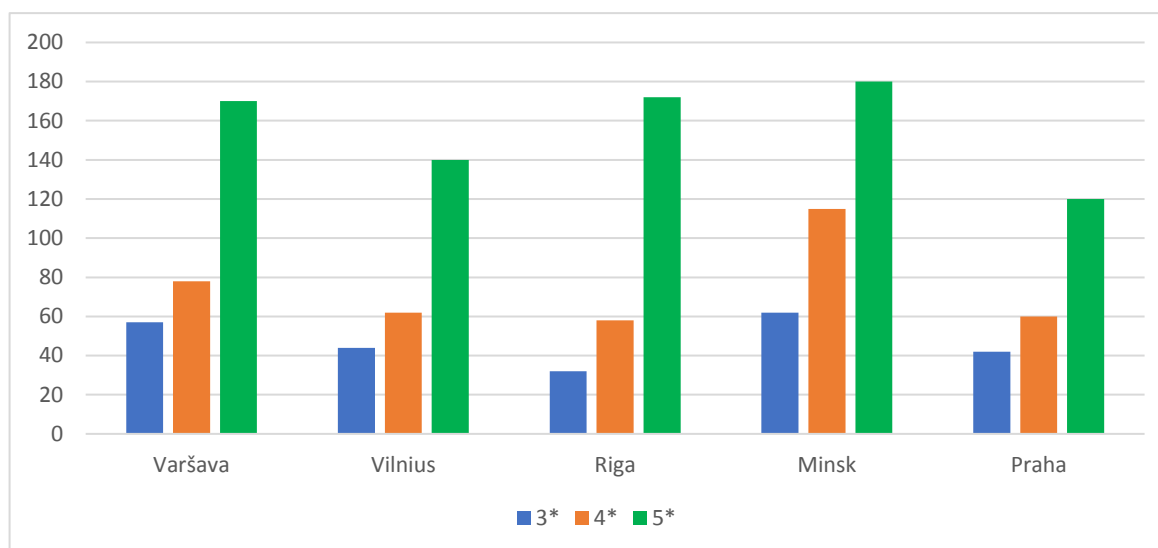

Zdroj: Colliers Belarus

Dnes je v Minsku 48 hotelů s celkovou kapacitou 5600 lůžek. Nyní má Bělorusko více než 350 hotelů a 120 dalších zařízení pro ubytování hostů. Každý desátý hotel v Bělorusku je většinou 3 hvězdičkový, jsou zde i čtyři a pětihvězdičkové hotely v Minsku a regionálních centrech [25].

Náklady na ubytování v hotelech Minsku jsou od 13 EUR za hostel až 270 EUR za noc ve standardním pokoji pětihvězdičkového hotelu. Pokoj v třídě standard je za 50–70 EUR za noc. Průměrná cena za pokoj ve čtyřhvězdičkovém hotelu v Minsku je 100–130 EUR. Luxusní apartmány jsou dražší. Například Apartmán v "President-hotel" stojí od 350 EUR za noc.

Graf 2 Průměrná cena ubytování v roce 2016 v EUR

Zdroj: STV. Vlastní zpracování

Jednorázová kapacita umístění v Běloruské republice je 26 673 lůžek, z nichž více než 92% jsou hotely a hotelové komplexy [23].

Podle stavu z 1. prosince 2016 v zemi působí 14 234 stravovací zařízení. Na tisíc lidí v Bělorusku podílí 1.4 objektu pohostinství. Pro srovnání, v Číně – 6 a Itálie - 5. V roce 2016 bylo v Běloruské republice otevřeno více než 500 restaurací, kaváren, barů, snack barů a dalších zařízení. Nejaktivněji se otevíraly objekty stravování v Minsku a Minské oblasti - 150 a 89, resp. Také v roce 2016 zastavilo práce 157 objektů, nebo 37,3% z celkového počtu vstupů (pro 2015 - 30%). Restaurace rychlého občerstvení tvoří 50% z celkového počtu otevřených objektů. Celkem je podle obchodního rejstříku v Bělorusku 3 208 takových objektů, včetně více než 40 mezinárodních značek, které působí v rámci franchisingu. Nyní se na běloruskou kuchyň zaměřuje kolem 229 restaurací. Letos bylo otevřeno 9 takových objektů (v roce 2015 jich bylo 49). V Minsku je dnes podle statistiky, 1 463 stravovacích zařízení, 74 000 míst – bez počtu menz, které jsou umístěny v různých podnicích. Mezi nimi je 139 restaurací, 348 kaváren, 278 barů a 700 snack barů a bufetů. Podle statistik na 1 000 lidí je přibližně 39 míst k sezení. Každý rok se v Minsku otevírá asi 100 podniků pohostinství [34].

4.3 Selektivní faktory

Hlavním městem je Minsk. Administrativně je země rozdělena na šest oblastí nesoucích názvy podle svých velkoměst. Úředními jazyky Běloruska jsou běloruština a

ruština, Polština, ukrajinština a hebrejšтина se používají na úrovni místních komunit. Počínaje 1. lednem 2012 začal na území Celní unie Běloruska, Ruska a Kazachstánu fungovat Euroasijské hospodářské unie a Celní Unie. Tyto unie předpokládají především s další integrací členských zemí. Je zakládajícím členem Společenství nezávislých států. Od roku 1994 je nepřetržitě prezidentem země Alexandr Lukašenko, kvůli kterému stát je označován za poslední totalitní stát v Evropě.

Na začátku roku 2017 žilo v Bělorusku 9 505 mil. obyvatel, z toho v produktivním věku 5 432 mil. osob. 78% obyvatel žije v městech. Při přirozeném poklesu počtu obyvatel v r. 2016 o cca 2 tis. osob, vzrostl mírně celkový počet obyvatel v důsledku čisté zahraniční imigrace v počtu cca 8 tis. osob. Na území Běloruska jsou zástupci více než 130 etnických skupin. Podle sčítání lidu v r. 2009 je národnostní složení v Bělorusku následující: Bělorusové tvoří 83,7% obyvatel, Rusové 8,2%, statisticky významnou menšinu tvoří dále Poláci, Ukrajinci a Židé. Z ostatních národností jsou zastoupeni Arméni, Tataři, Romové, Ázerbájdžánci, Litevci, Moldavané, Turkmeni, Němci, Gruzínci, Číňané, Uzbeki, Lotyšci, Kazaši, Arabové, aj. [32].

Zhruba 60% obyvatel Běloruska se považuje za věřící. Nejrozšířenějším náboženstvím v republice je křesťanství (82% pravoslavných, 12% katolíků, 6% dalších konfesí – zejm. protestantů a uniátů), dále je v Bělorusku přítomen judaismus a islám [32].

Vízová politika

Od 9.3.2015 cizinci včetně občanů EU mají možnost navštívit Bělověžský prales, aniž by si obstarávali běloruské vízum. Tato možnost je poskytována hostům na dobu do tří dnů při překročení hranic na přechodu Pererov – Běloveža, který je v centru pralesa na hranicích Běloruska a Polska. Zjednodušený přechod je určen pro pohyb chodců a cyklistů. Po dobu 3 dnů povoleného pobytu bez víza se cizinci po území parku pohybují po stanovených turistických trasách (cyklostezkách, cestách pro pěší apod.) [52].

Pro návštěvu Augustovského kanálu, jedeného z největších evropských kanálů, v Bělorusku pro zahraniční turisté zahájil bezvízový vstup ode dne 26. října roku 2016 na základě Dekretu podepsaném prezidentem republiky Alexandrem Lukašenkem. Návštěva rekreačně-turistického parku „Avgustovský kanál“ je možná na dobu do 5 dnů bez víza. Kanál jako technický unikát vybudovali v r. 1821 a sloužil pro tranzit polských a litevských výrobků. Pro turistické účely začal pracovat v období mezi 1. a 2. světovou válkou, během

které však byl německými jednotkami značně poškozen. Rekonstrukci kanálu ukončili až v r. 2008, od té doby znova spojuje 7 jezer a řeky Vislu a Něman.

Od 9. února 2017 Aleksandr Lukašenko podepsal dekret o zrušení vízové povinnosti do Běloruska pro občany 80 států světa. Opatření, které zbavuje povinnosti žádat o víza při cestách kratších pěti dnů, se týká i všech zemí Evropské unie včetně České Republiky. Vstup je ale podmíněn tím, že přiletíte přes mezinárodní letiště v hlavním městě Minsk. Dříve roční běloruské roční vízum stálo pro státy EU 150 EUR. Ode dne nabytí účinnosti vyhlášky ze dne 9. února do 17. února 2017 pětidenní bezvízový režim již použili 795 cizinců ze 42 zemí. Nejvíce turistů přijelo z Německa - 143 lidí, Polsko - 134, Itálie - 81 lidí, Litva - 44 osob, Velká Británie - 42 osob [33].

Všechna tato opatření byla zaměřena především na poskytnutí dodatečných možností pro hosty ze zahraničí k návštěvě Běloruska a seznámení se s jeho kulturou a památkami, na demonstraci otevřenosti země a rovněž na přispívání k rozvoji kontaktů mezi lidmi. Počítá se také s aktivizací cest zahraničních obchodních partnerů, turistů a soukromých osob. Pro občany sousedních států, cestujících do Běloruska silniční a železniční dopravou, zůstává dosavadní režim vjezdu, který počítá s vyřízením vízových dokumentů.

Makroekonomické ukazatele

V roce 2014 devalvace a vytvoření běloruského potravinářského offshore v srpnu přivedlo k určitému zvýšení exportu a snížení importu, sníživ deficit obchodní bilanci. Ale existence stálé obrovské "díry" v platební bilanci vedla k logickému výsledku. Hned po ruské měnové krizi v prosinci 2014, v Bělorusku se objevila měnová panika a běloruský rubl se zhroutil o 25% za rok, pokračoval pokles i na začátku roku 2015. Celkem běloruská měna klesla v průběhu roku o 55%, růst hrubého vnějšího dluhu z 52,8% na 69,7% HDP a další snížení devizových rezerv kleslo na hodnotu 4 178 miliard USD. Pokus privatizaci selhal. Průmysl stárne, přičemž pokusy o modernizaci téměř vždy selhávají. Zároveň země zažívá odliv pracovní síly – podle některých zdrojů v Rusku pracuje asi milion Bělorusů, to je až jedna pětina práceschopného obyvatelstva. V úsilí o stabilizaci měny běloruská centrální banka zvýšila úrokové sazby a opakovaně snížila oficiální kurz domácí měny. K 1. červenci 2016 Běloruska centrální banka provedla největší v dějinách této země denominaci: škrtila čtyři nuly na bankovkách [32].

Cestovní ruch

Průměrná délka pobytu cizích turistů v Bělorusku v roce 2016 byla na úrovni 5 dnů. Na konci roku 2014 v Bělorusku existovalo 1 254 společností, které se zabývaly cestovními službami a jejich služby použili téměř 15 815 000 cestujících. Nejvíce Bělorusové navštěvují Rusko, Bulharsko, Řecko, Egypt, Španělsko, Itálii, Litvu, Polsko, Turecko a Česko. Tyto státy zachycují 82,7% cestujících z Běloruska. V roce 2014 na každého příjezdčího cestovatele bylo 5 odjíždějících. Ze stran mimo SNS přijelo víc než 20 tisíc cestujících. Asi 48% připadá na Německo, Itálii, Lotyšsko, Litvu, Polsko, Spojené království a Turecko. Ve srovnání s ostatními zeměmi schengenského prostoru, které mají v Bělorusku velvyslanectví, se Česká republika podle statistiky za rok 2015 nachází na posledním místě v počtu vydaných schengenských víz, ale celkový počet vydaných schengenských víz s každým rokem roste. Když v roce 2010 bylo vydáno více než 496 tisíc, tak v roce 2014 více než 880 tisíc. Bělorusko je lídrem v počtu získaných schengenských víz: na 100 tisíc Bělorusů mají vydáno 9 284 víz. Pro srovnání v Rusku se toto číslo rovná 3 901, a na Ukrajině je 3 182. Není nic divného, protože Bělorusko je sousedem třech Evropských schengenských států. A přestože není Evropským státem má hodně kulturních, ekonomických a rodinných vztahů ze sousedi [34].

5 Vlastní práce

V této části bakalářské práce provedeno vyhodnocení stavu nabídky zvolené destinaci cestovních kanceláří na trhu cestovního ruchu v České Republice. Dalším důležitým bodem je zhodnocení dotazníkového šetření jednotlivých respondentů, analýza jejich znalosti dané destinaci a taky jejich preference.

5.1 Aktuální stav nabídky cestovních kanceláří

Podle ČSÚ ve statistice zahraničních soukromých cest českých občanů Chorvatsko, Slovensko a Itálie – jsou nejčastějším cílem dovolených pravidelně od roku 2011. Následně na čtvrtém a pátém místě se opakovaně umísťuje Řecko a Rakousko. Jak je zjevně vidět Češi upřednostňují destinace, které mají horské a přímořské oblasti. Kratší cesty českých turistů do zahraničí vedly v roce 2016 tradičně v první řadě na Slovensko, dále do Rakouska a Německa. Převážně byly uskutečněné za účelem rekreace a trávení volného času s ubytováním. Jako základní dopravní prostředek byla při kratších cestách použita osobní motorová vozidla a autobusy. Delší zahraniční cesty byly v roce 2016 podniknuty zejména za účelem rekreace, dovolené a za účelem návštěvy příbuzných či známých. Hlavním dopravním prostředkem každé druhé zahraniční delší cesty byla osobní motorová vozidla, při každé třetí cestě letadlo [54].

Tabulka 3 Soukromé cesty rezidentů do zahraničí v roce 2016

Cíl cesty	Delší cesty				Cíl cesty	Kratší cesty			
	počet cest		počet přenocování v tisících	průměrný počet přenocování		počet cest		počet přenocování v tisících	průměrný počet přenocování
	v tisících	index 2016/2015 v %				v tisících	index 2016/2015 v %		
Celkem	4 276	101,7	35 192	8,2	Celkem	1 276	103,1	2 979	2,3
z toho TOP 5: (dle počtu cest)					z toho TOP 3: (dle počtu cest)				
Chorvatsko	828	114,8	6 816	8,2	Slovensko	596	108,6	1 368	2,3
Slovensko	555	66,2	3 724	6,7	Rakousko	215	102,0	528	2,5
Itálie	552	111,1	4 063	7,4	Německo	171	103,0	377	2,2
Rakousko	373	132,8	2 175	5,8					
Řecko	265	104,9	2 285	8,6					

Zdroj: ČSÚ

Bělorusko leží na vzdálenosti přibližně 1 000 km od Česka, ale jako populární destinace na Českém trhu není. Je to způsobeno řadou příčin. První je, že při uvažování preferenci občanů Česka na trhu cestovního ruchu o hory a moře – Bělorusko nemůže

nabídnout žádný z těchto bodů. Za druhé, pokud český cestovatel zvolí Bělorusko jako cílovou destinaci pro svou dovolenou z důvodu relativní blízkosti a snadné dostupnosti autem nebo autobusem – bude nucen obstarat vízum. Pokud by turista nechtěl strávit čas na velvyslanectví a využít možnost bezvízového vstupu na území Běloruska přes letiště Minsk-2 – finanční částka, kterou by měl účastník cestovního ruchu z území Česka vynaložit za letenky, již nevypadá konkurenceschopnou mezi nejpopulárnějšími destinacemi na českém trhu cestovního ruchu. Proto jednou z variant je zajistit si poznávací zájezd pomocí cestovní kanceláři.

Při zkoumání aktuální nabídky zájezdů do Běloruska bylo zjištěno, že tato destinace je zastoupena řadou cestovních agentur a cestovních kanceláří. Tyto cestovní kanceláři a agentury byly porovnány podle nabízených k návštěvě památkových objektů během zájezdu, delky zájezdu, způsobu dopravy, zajištění stravovacích a ubytovacích služeb, zajištění víza, pojištění CK proti úpadku. Dále byli analyzovány fakultativní služby, pojištění klienta, existence průvodce během zájezdu.

Tabulka 4 Přehled nabídky zájezdů na trhu cestovního ruchu v ČR

	Název	Délka	Doprava	Ubytování	Stravování	Cena v Kč
1	CA Invia	3 dny	letecká	2 nocleh	Snídaně	11 020
2	CA Invia	10 dny	autobusová	7 nocleh	Polopenze	16 890
3	CA Invia	7 (2) dny	autobusová	1 nocleh	Polopenze	27 830
4	CK Poznání	10 dny	autobusová	7 nocleh	Polopenze	16 830
5	CK Mayer	10 dny	autobusová	7 nocleh	Polopenze	16 890
6	CK Mundo	16 (4) dny	autobusová	3 nocleh	Vlastní	15 800
7	CK Čedok	4 dny	letká	3 nocleh	Snídaně	11 490
8	CK Čebus	6 dny	letká	5 nocleh	Snídaně	7 490
9	CK Adventura	11 dny	letká / autobusová	10 nocleh	Snídaně	28 608

Zdroj: webové stránky jednotlivých CK a CA. Vlastní zpracování

CK Invia

Společnost Invia.cz, a.s., je největší cestovní agentura v České republice a autorizovaný prodejce zájezdů více než 300 renomovaných a pojištěných cestovních kanceláří působících na českém a slovenském trhu. Zákazníkům nabízí neustále aktualizovanou nabídku katalogových i Last Minute zájezdů v přehledné, jednotné formě, čímž šetří jejich čas při plánování dovolené. Cestovní agentura Invia nabízí tři možnosti a různé variace poznávacích zájezdů. První nabídka zahrnuje třídní zájezd do Minsku.

Jako způsob přepravy je zvolena letecká doprava s odletovým místem v Praze. Délka pobytu je tři dny a dvě noci. Stravování zahrnuje pouze snídaně v hotolové restauraci. Zvolený typ ubytování je tříhvězdičkový hotel „U Fontana“ v centru Minsku s fakultativní možností transferu letiště – hotel – letiště. V pěší dostupnosti je většina minských památek. Cena nezahrnuje průvodce, cestovní pojištění a transfer. Vízum v tomto případě není potřeba, jelikož cestující vstupuje na území přes národní letiště Minsk-2. Cena tohoto zájezdu je od 9 746 do 11 020 CZK včetně pobytové taxy a veškerých leteckých poplatků. Nabízené termíny jsou dvakrát týdně buď čtvrtek až neděle za 11 020 CZK nebo pátek až neděle za 9 746 CZK.

Druhá možnost je užít si desetidenní dovolenou po celém Bělorusku za 16 890 CZK. Společnost popisuje tento zájezd jako „možnost poznat tuto turisticky nejméně známou a nejvíce opomíjenou evropskou zemi. Budete až překvapeni, kolik nádherných krajinných scenérií, hradů, zámků, památek lidové architektury a kouzelných měst může tato země nabídnout. Běloruská jezera bývají považována za nejkrásnější v Evropě.“ Během 10 dnů zákazník navštíví Brest a pevnost, Bělou Věž, Kosovo, Slonim, Pinsk, Turov, Pripjat', Žirovoči, Mohilev, Vitebsk, Polock, Národní park Naročanskij, Chatyň, Minsk, Stalinovou linii, Něsviž a Mir, Novohrudok, Lidu a Grodno. Stravování je formou polopenze. Doprava je zajištěna autobusem. V ceně je doprava, 7x ubytování ve dvoulůžkových pokojích (včetně pobytové taxy), 7x polopenze, pojištění léčebných výloh a storna, vedoucího zájezdu a hlavně vízum. Fakultativně je možné sjednat komplexní cestovní pojištění. Jediný možný termín tohoto zájezdu je od 10.8.2018 do 19.8.2018.

Třetí zájezd se jmenuje „z Minsku do Pobaltí“. Zájezd trvá sedm dní, ze kterých dva jsou strávené v Bělorusku. Z Prahy do Minsku je zajištěn let, pak až do Tallinnu cesta je organizovaná autokarem. Během cesty v Bělorusku zákazník navštíví Minsk, Mir a Něsviž. Do ceny je zahrnuta letecká doprava Praha – Minsk a Tallin – (Riga) – Praha včetně tax a příplatků. **transfer z letiště**, okružní jízda a prohlídka hlavního města, dopravu autokarem po celé trase zájezdu včetně dopravy do zámku Mir a paláce v Něsviži, šest noclehů v tříhvězdičkových hotelech, snídaně, průvodce, základní pojištění dle zákona. Firma taky nabízí fakultativní služby jako vízum za cenu 2 790 CZK, který je potřeba jelikož výjezd ze zemi bude ne přes letiště v Minsku, šestkrát večerí za 2 990 CZK a jednolůžkový pokoj za příplatek 3 490 CZK. Cena nezahrnuje vstupy do památkových objektů. Pak zájezd pokračuje do Litvy, Lotyšska a Estonska. Návrat do Prahy je z Tallinnu s případným

přestupem v Rize. Nabízené termíny jsou od 4.6.2018 do 10.6.2018 nebo od 6.8.2018 do 12.8.2018.

CK Poznání

Jak píše o sebe CK Poznání: byla založena v roce 1993 Jiřím Erbenem. Specialitou jsou vedle široké nabídky dalších produktů v duchu aktivní dovolené poznávací a pobytové zájezdy s turistikou. Většina zájezdů míří sice mimo domovinu, ale zůstává stále v rámci Evropy. CK Poznání je pojištěna proti úpadku u pojišťovny Union. Cestovní kancelář je členem Asociace českých cestovních kancelářů.

Jedinou nabídkou této CK je užit desetidenní dovolenou po celém Bělorusku za 16 890 CZK. Firma popisuje tento zájezd úplně jako i CA Invia a nabízí stejně služby. Během 10 dnů zákazník navštíví Brest a pevnost, Bělou Věž, Kosovo, Slonim, Pinsk, Turov, Pripjat', Žirovoči, Mohilev, Vitebsk, Polock, Národní park Naročanskij, Chatyň, Minsk, Stalinovou linii, Něsviž a Mir, Novohrudok, Lidu a Grodno. Stravování je formou polopenze. Doprava je zajištěna autobusem. V ceně je doprava klimatizovaným autobusem, 7x ubytování v hotelu nebo hotelovém komplexu ve dvoulůžkových pokojích, 7x polopenze včetně pobytové taxy, vedoucí zájezdu, vízum, pojištění léčebných výloh v zahraničí včetně storna zájezdu, informační materiály. Nástupní místa: Hradec Králové, Olomouc, Pardubice, Poděbrady, Praha, Český Těšín, svoz Brno. Fakultativní příplatek za jednolůžkový pokoj je 2 900 CZK. Jediný termín zájezdu je od 10.08.2018 do 19.08.2018.

CK Mayer a Crocus

Cestovní kancelář Mayer a Crocus působí na trhu cestovního ruchu již od roku 1991, tedy již 27. sezónu pro Vás připravila širokou nabídku poznávacích zájezdů do různých zemí. Cestovní kancelář je členem Asociace českých cestovních kancelářů a agentur a je pojištěna proti úpadku podle zákona 159/99 Sb.

Jedinou nabídkou této CK je užit desetidenní dovolenou po celém Bělorusku za 16 890 CZK. Firma popisuje tento zájezd úplně jako i CA Invia a nabízí stejně služby. Během 10 dnů zákazník navštíví Brest a pevnost, Bělou Věž, Kosovo, Slonim, Pinsk, Turov, Pripjat', Žirovoči, Mohilev, Vitebsk, Polock, Národní park Naročanskij, Chatyň, Minsk, Stalinovou linii, Něsviž a Mir, Novohrudok, Lidu a Grodno. Stravování je formou polopenze. Doprava je zajištěna autobusem. V ceně je doprava autobusem, 7x ubytování ve dvoulůžkových pokojích včetně pobytové taxy, 7x polopenze, vedoucí zájezdu, pojištění

léčebných výloh a storna. vízum. Nástupní místa: Praha, Hradec Králové a Pardubice. Příplatek za jednolůžkový pokoj je 2 900 CZK. Jediný termín zájezdu je od 10.08.2018 do 19.08.2018.

CK Mundo

CK Mundo o sobě uvádí: Na počátku stála studentská cestovatelská vášeň současného majitele CK a jeho kamarádů. Tehdy, v roce 1998, jsme absolvovali první zájezd do Turecka. Od té doby se naše nabídka stále rozšiřuje.

CK Mundo nabízí poznávací zájezd do Moskvy, Petrohradu a Běloruska s návštěvou lotyšské Rigy za 15 800 CZK. Zájezd trvá 16 dní, v Bělorusku bude stráveno pouze 2. Odjezd je z Prahy přes Hradec Králové, Olomouc a Ostravu. V Bělorusku zákazník uvidí Bělověžský prales, město Brest a Brestskou pevnost, Mir a Nesviž, Dudutki a Minsk. Potom autobus sleduje do Moskvy, Novgorod, Tver, Petrohrad, Puškin, Riga.

Cena zahrnuje dopravu klimatizovaným autobusem, registrace v Rusku, 7x ubytování v hostelu – 3x v Petrohradu (čtyřlůžkové pokoje) a 4x v Moskvě (čtyř- až šestilůžkové pokoje), za příplatek firma garantuje na obou hostelech dvoulůžkový pokoj. Možnost dvoulůžkového pokoje i zde za příplatek 900 CZK na osobu za všechny dny. Čtyřikrát zákazník cestovní kanceláří bude nocovat v hotelu ve dvoulůžkových pokojích (1x v Brestu, 1x v Minsku a 2x v Novgorodu). CK Mundo upozorňuje o tom, že třeba počítat s tím, že hotely zejména v Bělorusku mají starší vybavení a jsou svým způsobem návratem do časů komunismu Cena také zahrnuje průvodce, informační brožuru, pojištění proti úpadku cestovní kanceláře. Cena nezahrnuje ruská a běloruská vstupní víza, vstupy do památkových objektů a do ruské bani a lístky na metro (celkem náklady cca 160 EUR, pro studenty s kartou ISIC cca 90 EUR), stravování. Fakultativně v ceně je ruská a běloruská víza za příplatek za obojí dohromady 3 700 CZK. Při včasné rezervaci za příplatek rovnající se ceně letenky je možné zařadit cestu z Petrohradu letecky. Firma nenabízí cestovní pojištění, ale doporučuje firmy Generali včetně pojištění storna zájezdu na dobu zájezdu za 464 CZK, studentům je doporučené ISIC roční cestovní pojištění s Uniqa. Poslední zájezd byl upsořádán od 05.08.2017 do 20.08.2017. Další termíny zájezdů zatím nejsou uvedené.

CK Čedok

Čedok je nejstarší značka české cestovní kanceláře působící na trhu kontinuálně od roku 1920. Již ve 20. letech Čedok zakládá tradici cestování českých turistů na pobřeží

Dalmácie. Od znárodnění v roce 1948 až do roku 1989 byl Čedok budován jako státní monopol cestovního ruchu. Od roku 1995 začala nová éra Čedoku, charakterizovaná přeměnou v moderní, zcela zákaznický orientovanou cestovní kancelář.

CK Čedok nabízí čtyřdenní výlet do Běloruska za 11 490 CZK. Letecká doprava je zajištěna z Prahy, cena zahrnuje transfer z/na letiště v Minsku, taxi a příplatky. Po příletu je fakultativně večeře, večer dle časových možností krátká pěší prohlídka centra města. Druhý den po snídani prohlídka metropole, okružní jízda pro základní seznámení s městem a nejdůležitějšími pamětihodnostmi. Potom volno nebo fakultativní výlet na Stalinovu linii. Třetí den po snídani volno nebo celodenní fakultativní výlet k památkám zapsaným na seznam kulturního dědictví UNESCO – k zámkům Mir a Něsviž. Čtvrtý den: snídaně a transfer na letiště. Cena zahrnuje leteckou dopravu Praha – Minsk – Praha včetně tax a příplatků, 3x ubytování v tříhvězdičkovém hotelu s bufetovou snídaní, dvoulůžkové pokoje s příslušenstvím, průvodce po dobu zájezdu, transfer z/na letiště, okružní jízdu Minskem, pojištění dle zákona. Fakultativní služby, které nabízí firma jsou vízum do Běloruska za 1 390 CZK, 3x večeře za 1 490 CZK, celodenní výlet k zámkům Mir a Nesviž včetně vstupného do zámků za 2 490 CZK, fakultativní výlet na Stalinovu linii open air muzeum včetně vstupného 1 690 CZK, příplatek za jednolůžkový pokoj 2 990 CZK. Cena nezahrnuje vstupy do památkových objektů a přepravu MHD. Bohužel při kontole cen a datumu u všech cestovních kanceláři a agentur tato firma již zrušila nabídku a uvedla, že v současné době nabídka není k dispozici.

CK Čebus

Společnost CK Čebus nabízí šestidenní poznávací výlet do Běloruska z Brna. Ještě před Běloruskem zákazník této firmy bude mít příjemnou zastávku ve městě Częstochowa v Polsku s návštěvou baziliky kláštera Jasna Góra se slavnou Černou Madonou. První přenocování bude ještě v Polsku. Druhý den podle plánu firmy bude v Grodnu, pokračuje ve městě Lida a skončí se v hlavním městě, kde již bude druhé přenocování. Třetí den je nasycen památkami měst Borisov a Vitěbsk s návštěvou muzea Marka Šagalla. Ubytování ve Vitěbsku. Čtvrtý den bude celkem stráven v Minsku. Pátý den odjezd do Miru a Něsvižu, návštěva paláce Puslovských a dům národního hrdiny Tadeusze Kosciuszka. Ubytování v Brestu. V poslední den v Bělorusku je nabízeno navštívit Brest a pevnost. Příjezd do Brna v nočních hodinách.

Cena zahrnuje dopravu luxusním autobusem, 5x ubytování v tříhvězdičkových hotelích ve dvoulůžkových pokojích s příslušenstvím, 5x snídaní, průvodcovské služby, pojištění CK pro případ úpadku. Cena nezahrnuje cestovní pojištění, vstupy do památníkových objektů, vízum, případné pobytové taxy. Fakultativní služby jsou: 3x večeře za 890 CZK, jednolůžkový pokoj za 2 100 CZK. Poslední zájezd byl upsořádan od 18.07.2017 do 23.07.2017. Další termíny zájezdů zatím nejsou uvedené.

CK Adventura

O zájezdu do Běloruska za 28 608 CZK firma píše: Objevte s námi kouzlo svérázně půvabného „západního Východu“. Čeká nás pestrá směs mohutných hradů a klášterů, klidných jezer a březových lesů západního Ruska; památky katolického i pravoslavného křesťanství; města západního střihu a charakteru Riga a Vilnius, užívající si již 25 let svou dlouho touženou svobodu. V kontrastu k nim poznáme Minsk se svým východním rázem nebo dnešní ruská „maloměsta“ Pskov a Velikij Novgorod, ve kterých se začaly psát ruské dějiny. Celou cestu absolvujeme v pohodlí pronajatého minibusu s místním řidičem a solidní zázemí pro poznávání nám poskytnou tříhvězdičkové hotely. CK Adventura je založena v roce 1990.

Do Běloruska zákazník této firmy přijede až na sedmý den. Před tím už budou za sebou přelet z Prahy do Rigy, Izborsk, Pskov, Pečory, Velikij Novgorod, Valdaj, Seliger, Smolensk a Katyň. V osmý den je naplánovaná prohlídka hlavního města Běloruska a skanzen Dudutky. Devátý den zákazník stráví v Miru a Něsviži a pak odjede do Litvy, kde navštíví Vilnius a Trakai.

Cena zahrnuje českého průvodce, letenku včetně všech poplatků Praha – Riga, Vilnius – Praha, dopravu minibusem s místním řidičem, 10x hotel ve tříhvězdičkových hotelích se snídaní, plavbu parníkem po jezeru Valdaj, vstupné do jeskyní v Pečorách a do skanzenu Dudutky, informační materiály. V ceně tohoto zájezdu je zahrnuta služba Travel Asistent, která vám v případě problémů s letem zajistí bezplatnou asistenční linku a následně po návratu i možnost vyřízení případné finanční kompenzace. Cena nezahrnuje ruské a běloruské vízum, vstupné do památek, případná individuální doprava ve městech, ostatní stravování, které není uvedeno v sekci „cena zahrnuje“. O jiných fakultativních službách firma nic neuvádí.

Z analýzy nabídky cestovních kanceláří vyplývá, že pokrytí destinace je celkem dostačující. Poznávacími zájezdy do Běloruska se zabývají cestovní kanceláři různých velikostí a z různých regionů. Některé firmy zajišťují komplexní zájezdy zahrnující i sousední státy, což lze ohodnotit jako kladný vliv na rozvoj cestovního ruchu v Bělorusku.

Produkty některých cestovních kanceláří se cenově velice liší. Výrazně nižší cena CK Mundo je ovlivněna tím, že pro zákazníka není zajištěno žádné stravování, v některých případech je ubytování zajištěno v hostelech a vízum si zákazník musí obstarat sám. Bohužel se najdou i takové firmy, jako jsou CA Invia tour, CK Mayer a CK Poznání, které nabízejí identické zájezdy za skoro stejnou cenu, pro zákazníka tak není zcela jasné, která firma je skutečným touroperátorem zájezdu.

Bohužel, na webových stránkách nebyla nalezena žádná recenze, ačkoli některé touroperátoři tuto možnost nabízejí. Jako slabou stránku lze hodnotit skutečnost, že ne každá firma uvádí informaci, že pokud je cesta do Běloruska zajištěna autobusem, pak je nezbytné si obstarat vízum. To by nemuselo dopadnout dobře, pokud by nějaký zákazník nemohl přestoupit hranici jen z důvodu, že si pečlivě nepřečetl informace na webových stránkách. Zároveň je třeba zdůraznit, že pouze CK Mundo na svých webových stránkách uvádí orientační ceny ve městech, která zákazník navštíví.

Pouze CK Mundo a CK Adventura nabízejí prohlídku skanzenu Dudutki, který lze považovat za nejpopulárnější skanzen Běloruska a je zároveň ukázkou etapy rozvoje běloruské historie a kultury.

Všechny analyzované firmy mají na svých webových stránkách informace o zahrnutém zákonném pojištění proti úpadku, které je podle zákona č. 159/1999 Sb povinné. Ceny zájezdů byly ovlivněny pouze nabízenými službami, žádná z těchto CK a CA nenabízela slevy pro studenty, skupinové slevy a nebyla uvedena žádná informace o věrnostní slevě.

5.2 Výsledky dotazníkového šetření

Následující kapitola představuje dotazníkové šetření, které bylo provedeno za účelem zhodnocení všeobecné poptávky po destinaci. Anonymní dotazník vyplnilo 201 respondentů. Hlavním cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda mají potenciální zákazníci cestovních kanceláří a agentur zájem o návštěvu dané destinace. Podle výsledku

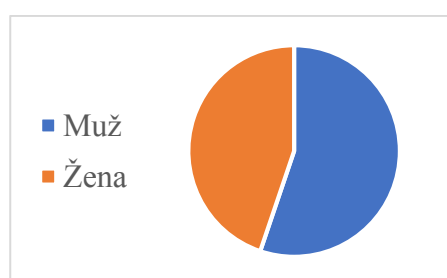
byl následně vytvořen vlastní návrh zájezdu. Strukturovaný dotazník obsahuje 22 otázek různého typu: uzavřené, otevřené, sociodemografické a filtrační otázky, které třídí respondenty podle jejich znalostí destinace, podle toho zda již destinaci navštívili a podle jejich zájmu o návštěvu této destinaci.

Dotazníkové šetření bylo jednak provedeno elektronickou cestou pomocí aplikaci Google Formuláře a jednak prostřednictvím osobního dotazování. Shromažďování údajů probíhalo v roce 2017 v podzimním období. V následující analýze sloupec „Relativně“ vyjadřuje, kolikrát byla odpověď zvolena dotazovanými v procentech, suma všech odpovědi se rovná 100%. Sloupec „Absolutně“ vyjadřuje, kolikrát byla odpověď zvolena dotazovanými, suma všech odpovědi je rovna 201. Tyto pravidla neplatí pro otázky, u kterých si respondenti mohli zvolit více možností a také pro otázky č. 11- 15.

Výsledky dotazníkového šetření

1. Jakého jste pohlaví?

Graf 3 Grafické znázornění výsledků otázky č. 1

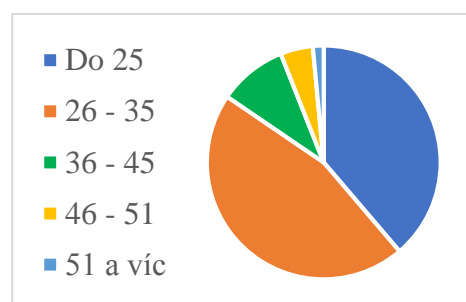

	Relativně	Absolutně
Muž	55,2 %	111
Žena	44,8 %	90

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 201 osob, z toho bylo 90 žen a 111 mužů.

2. Jaký je Váš věk?

Graf 4 Grafické znázornění výsledků otázky č. 2

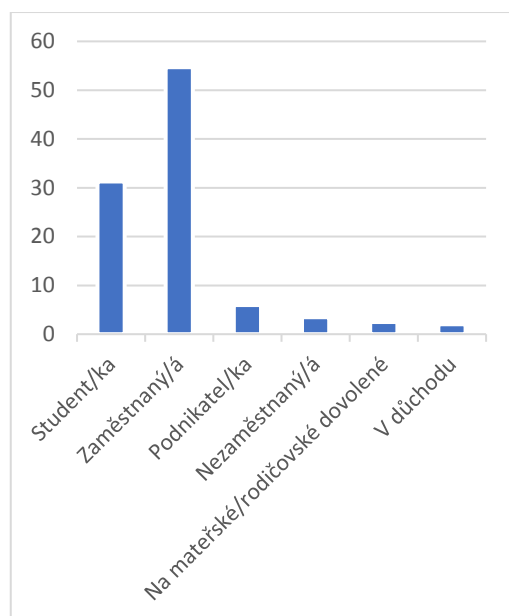

	Relativně	Absolutně
Do 25	38,8 %	78
26 – 35	45,8 %	92
36 – 45	9,5 %	19
46 – 51	4,5 %	9
51 a víc	1,5 %	3

Největší skupina respondentů patří do věkové skupiny 26–35 let. Tuto možnost zvolilo 92 osob. Druhou nejpočetnější skupinou je mládež do 25 let, kterou tvoří 78 respondentů. 19 respondentů zastupuje věkovou kategorii od 36 do 45 let. Nejmenší skupinou jsou respondenti ve věkové kategorii 46 až 51 let. Tři respondenti patří do kategorie nad 51 let.

3. Jaká je v současnosti Vaše hlavní ekonomická aktivita?

Graf 5 Grafické znázornění výsledků otázky č. 3

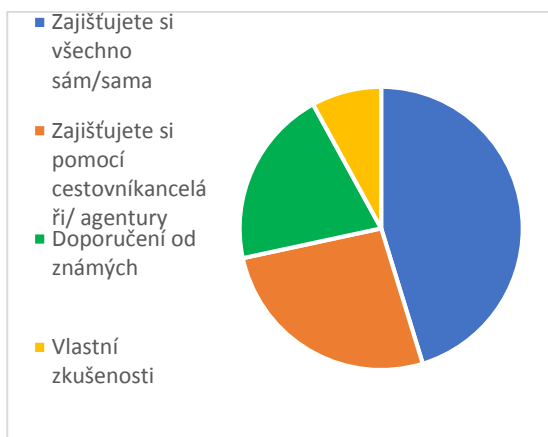
	Relativně	Absolutně
Student/ka	31,3 %	63
Zaměstnaný/á	54,7 %	110
Podnikatel/ka	6 %	12
Nezaměstnaný/á	3,5 %	7
Na mateřské / rodičovské dovolené	2,5 %	5
V důchodu	2 %	4

Z výsledků je patrné, že více než polovina (54,7 %) dotazovaných jsou již zaměstnání. Je to logické, jelikož většina dotazovaných patří do produktivního věku. 63 dotazovaných byli studenti a 12 podnikatelé. Jen malý počet respondentů představoval ekonomicky neaktivní kategorii: 7 nezaměstnaných a 5 osob na mateřské nebo rodičovské dovolené. Nejmenší skupinou jsou lidé v důchodovém věku, ti byli pouze dva.

4. Jakým způsobem plánujete svou dovolenou?

Tato otázka byla položena pro zjištění zájmu potenciálních účastníků cestovního ruchu o využití služeb cestovních kanceláří a agentur. Pouze 26,4% dotazovaných, což je 53 osob, zajišťuje dovolenou pomocí podnikatelských subjektů cestovního ruchu. Většina si však zajišťuje dovolenou sama – a to je 91 respondentů. 41 dotazovaných plánuje svou dovolenou pomocí doporučení známých a 16 respondentů považuje vlastní zkušenosti za nejdůvěryhodnější.

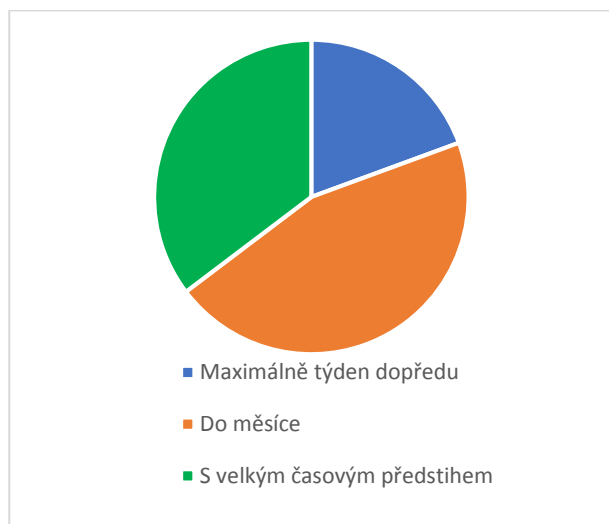
Graf 6 Grafické znázornění výsledků otázky č. 4

	Relativně	Absolutně
Zajišťujete si všechno sám/sama	45,3 %	91
Zajišťujete si pomocí CK/ CA	26,4 %	53
Doporučení od známých	20,4 %	41
Vlastní zkušenosti	8 %	16

5. S jakým předstihem plánujete svou dovolenou?

Graf 7 Grafické znázornění výsledků otázky č. 5

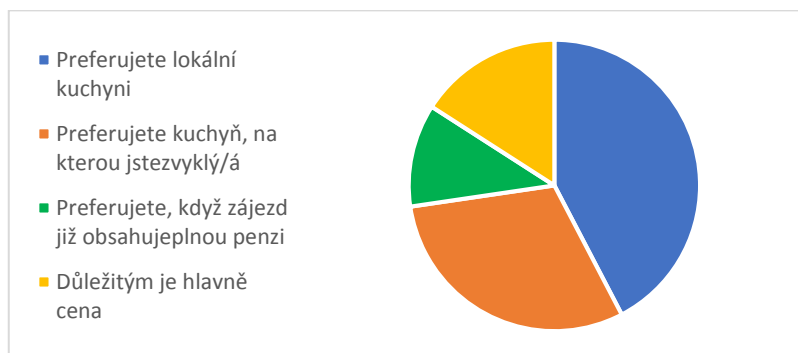
	Relativně	Absolutně
Maximálně týden dopředu	19,4 %	39
Do měsíce	45,3 %	91
S velkým časovým předstihem	35,3 %	71

Tato otázka měla zjistit, jak dlouhodobě dopředu respondenti plánují svou dovolenou. Pouze týden si na plánování dovolené nechává 39 respondentů. Nejvíce dotazovaných (91) si zajišťuje dovolenou maximálně do měsíce. Celkem 71 respondentů plánuje dovolenou s větším časovým předstihem.

6. Jaký typ stravování v cizích zemích preferujete?

Účelem otázky bylo zjistit, jaký typ stravování respondenti preferují v cizích zemích. Lokální kuchyni preferuje 85 respondentů, 65 respondentů odpovědělo, že preferují kuchyň, na kterou jsou zvyklí, pro 32 osob je důležitá cena a 23 respondentů preferuje, když zájezd již obsahuje stravování.

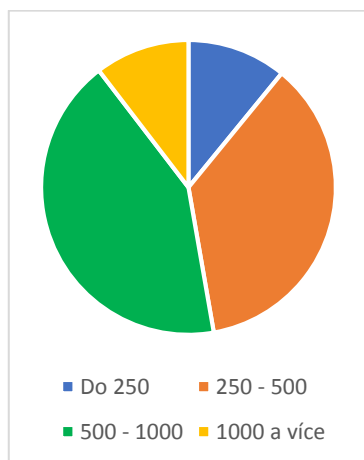
Graf 8 Grafické znázornění výsledků otázky č. 6

	Relativně	Absolutně
Preferujete lokální kuchyni	42,3 %	85
Preferujete kuchyň, na kterou jste zvyklý/á	30,3 %	61
Preferujete, když zájezd již obsahuje plnou penzi	11,4 %	23
Důležitým je hlavně cena	15,9 %	32

7. Kolik peněz utrácíte v průměru za jeden den dovolené (bez ubytování, v CZK)?

Graf 9 Grafické znázornění výsledků otázky č. 7

	Relativně	Absolutně
Do 250 CZK	10,9 %	22
250 – 500 CZK	36,3 %	73
500 – 1000 CZK	42,3 %	85
1000 a více	10,4 %	21

Následující otázka měla za cíl zjistit, kolik jsou potenciální účastníci cestovního ruchu ochotni utratit (na základě předešlých zkušeností). Pouze 22 osob je ochotno utratit do 250 CZK, 73 respondentů si může během cesty dovolit utratit 250 až 500 CZK, 85 dotazovaných od 500 až 1000 CZK, odpověď „nad 1000 CZK“ zvolilo pouze 21 osob.

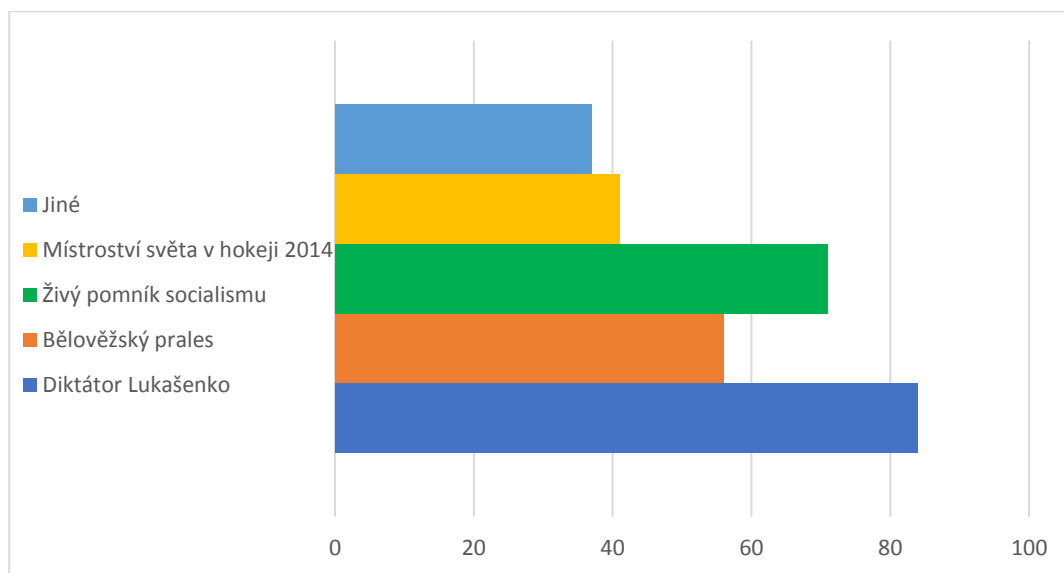
8. Znáte Bělorusko?

	Relativně	Absolutně
Ano	81,1 %	163
Ne	18,9 %	38

Tato jednoduchá filtrační otázka měla za úkol zjistit, kolik respondentů zná Bělorusko. Pouze 38 respondentů nevědělo, co je Bělorusko. Dotazovaní, kteří odpověděli na otázku „Ne“, dále vyplňovali dotazník od otázky č. 17.

9. Co se Vám vybaví, když se řekne Bělorusko? (Zvolte 1 až 5 možností)

Graf 10 Grafické znázornění výsledků otázky č. 9

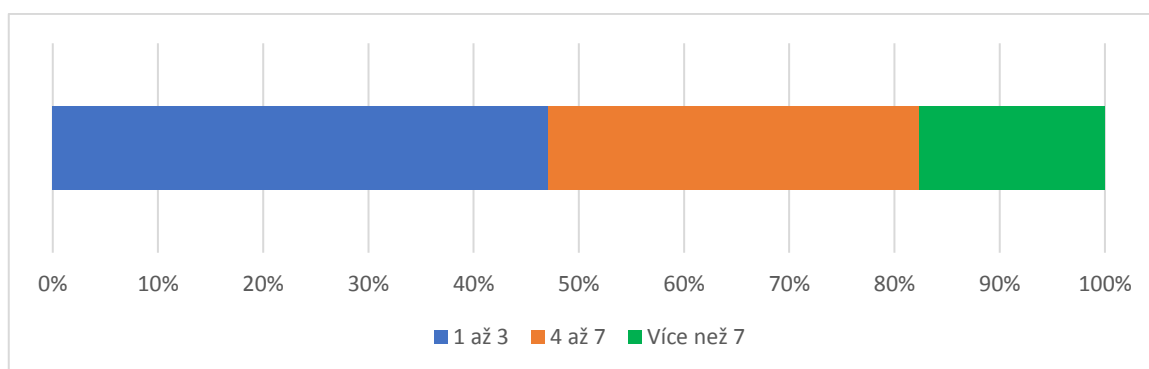
Na tuto otázku bylo možno zvolit více odpovědí. U otázky s více možnostmi počet odpovědí převyšuje počet dotazovaných. Z výsledků vyplývá, že nejznámější v Bělorusku je prezident Běloruska – Alexander Lukašenko, toho zná 84 dotazovaných. Variantu „Živý pomník socialismu“ zvolil 71 respondentů. Bělověžský prales je znám pro 56 dotazovaných. 41 osob zvolilo variantu „Mistroství světa v hokeji 2014“. Mezi jiné odpovědi patří Minsk (6), odpovědi týkající se sportu napsali čtyři respondenti, Mir a Něsviž (3), Zubří (2), známého nebo kamaráda z Běloruska mají tři dotazovaní, kteří zvolili odpověď „jiné“. Odpověď „Nic“ zvolilo pět osob, pouze geograficky o Bělorusku ví 8 dotazovaných. Následující možnosti byli napsané pouze jednou: Brest, BSSR, sovětská architektura, KGB. Bohužel, jedna odpověď byla úplně „z jiného soudku“: jeden dotazovaný napsal Černobyl. I přestože havárie Černobylské jaderné elektrárny silně působila na území Běloruska – běloruskou památkou to opravdu není.

10. Navštívil/a jste již někdy Bělorusko?

Kladně na tuto otázku odpovědělo pouze 10,4% respondentů, což je 17 lidí z celkového počtu dotazovaných. Tento výsledek lze interpretovat, že Bělorusko v dnešní době není známou destinací pro trh cestovního ruchu na území ČR a cestovní kanceláře by mohly vylepšit svoji nabídku přidáním Běloruska do svého portfolia. Dotazovaní, kteří odpověděli na otázku „Ne“, dále vyplňovali dotazník od otázky č. 16.

11. Kolik dní jste při své cestě v Bělorusku strávil/a?

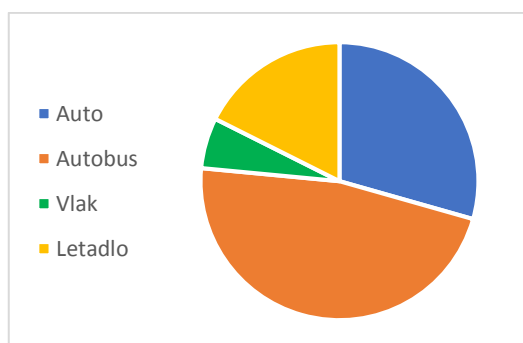
Graf 11 Grafické znázornění výsledků otázky č. 11

Tato otázka by měla zjistit, jak dlouho cestující strávil v Bělorusku. 1 až 3 dny strávilo v Bělorusku 8 dotazovaných, 4-7 dní strávilo v Bělorusku 6 osob a pouze 3 respondenti strávili v Bělorusku více než týden.

12. Jaký dopravní prostředek jste pro cestu do Běloruska použil/a?

Graf 12 Grafické znázornění výsledků otázky č. 12

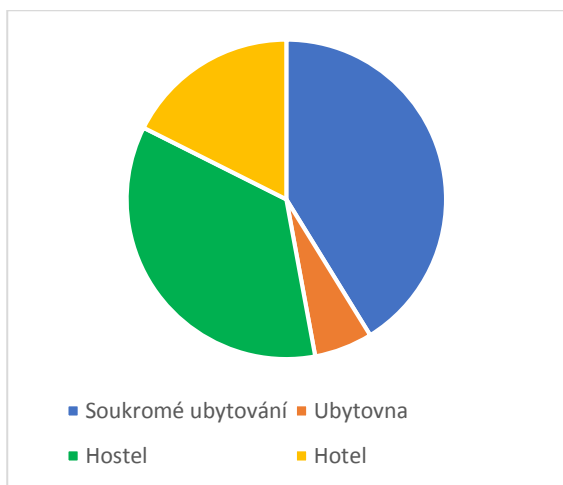

	Relativně	Absolutně
Auto	29,4 %	5
Autobus	47,1 %	8
Vlák	5,9 %	3
Letadlo	17,6 %	1

Nevíce byl u respondentů využíván autobus, tuto možnost zvolilo osm lidí. Druhou početnou volbou bylo auto, které zvolilo jako způsob dopravy 5 respondentů. 3 dotazovaní přijeli do Běloruska vlakem a pouze jeden letadlem.

13. Jaké jste využil/a ubytovací zařízení?

Graf 13 Grafické znázornění výsledků otázky č. 13

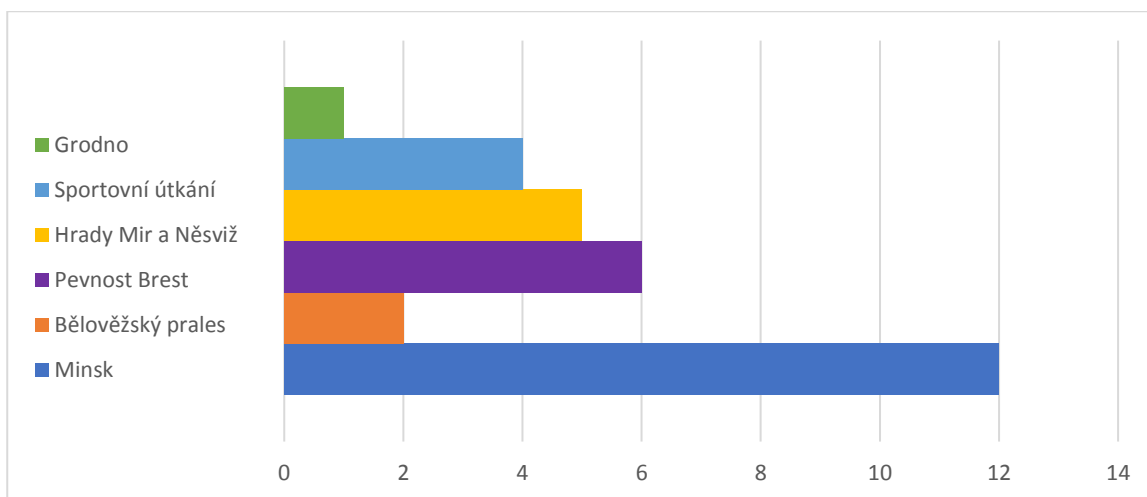

	Relativně	Absolutně
Soukromé ubytování	41,2 %	7
Ubytovna	5,9 %	1
Hostel	35,3 %	6
Hotel	17,6 %	3

Nejpopulárnějším ubytovacím zařízením bylo soukromé ubytování, tuto možnost ubytování zvolilo 7 respondentů. 6 dotazovaných zvolilo ubytování v hostelu. Pouze 3 osoby během návštěvy využily služeb hotelů a jeden dotazovaný nocoval v ubytovně.

14. Jaká běloruská místa či památky jste navštívil/a?

Graf 14 Grafické znázornění výsledků otázky č. 14

Na tuto otázku bylo možno zvolit více odpovědí. U otázky s více možnostmi počet odpovědí převyšuje počet dotazovaných. Úkolem následující otázky bylo zjistit, jaká města a památky účastníci cestovního ruchu zvolili. Větší část dotazovaných během své cesty navštívila Minsk, tuto možnost zvolilo 12 dotazovaných. Pevnost v Brestu navštívilo šest

respondentů, hrady Mir a Něsviž pět. Sportovní utkání zažili čtyři dotazovaní. Pouze dvě osoby při návštěvě Běloruska byly v Bělověžském pralese a jeden respondent navštívil Grodno.

15. Chtěl/a byste Bělorusko navštívit znovu?

Pouze 3 ze 17 respondentů na tuto otázku odpověděli negativně. Dotazovaní, kteří odpověděli na otázku „Ano“, dále vyplňovali dotazník od otázky č. 18. Respondenti, kteří odpověděli na otázku „Ne“, dále pokračovali na otázku č. 22.

16. Proč jste doposud nenavštívili tuto zemi?

Graf 15 Grafické znázornění výsledků otázky č. 16

	Relativně	Absolutně
Nebyla příležitost	42,5 %	62
Nelákavá destinace	26 %	38
Absence zájmu cestovat	6,2 %	9
Nedostatečná informovanost o Bělorusku	25,3 %	37

Tato otázka měla zjistit důvody, kvůli kterým respondenti doposud nenavštívili Bělorusko. Z výsledku je patrné, že většina respondentů tuto otázku zdůvodnila tím, že nebyla příležitost a to je 62 osob. Přibližně stejný počet dotazovaných zvolilo možnosti „Nelákavá destinace“ (38 osob) a „Nedostatečná informovanost o Bělorusku“ (37 osob). Pouze devět respondentů nenavštívilo Bělorusko z důvodu absence zájmu cestovat. Tento výsledek by mohl být nápomocný ke zlepšení poptávky po Bělorusku na mezinárodním a českém trhu cestovního ruchu.

17. Měl/a byste zájem navštívit Bělorusko?

Následující otázka měla za cíl zjistit atraktivitu Běloruska na trhu cestovního ruchu České republiky. Otázku „Ano“ zvolilo 138 osob, což je 75% všech dotazovaných. „Ne“

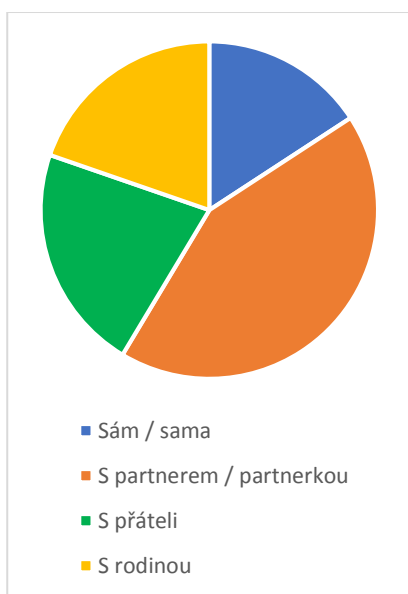
odpovědělo 46 osob, což je pouze čtvrtina všech respondentů. Dotazovaní, kteří odpověděli na otázku „Ne“, dále vyplňovali dotazník od otázky č. 22

18. Jak byste organizoval/a cestu do Běloruska?

Zajistit si cestu do Běloruska sám nebo sama by byli schopni 93 respondenti. Stejná situace je i u možnosti zajištění cesty přes cestovní kancelář. Služby cestovních kanceláří a agentur by využili 56 respondentů. Pouze 3 dotazované zvolili vlastní odpověď: jeden dotazovaný nebyl schopný odpovědět na tuto otázku, jeden dotazovaný by jel pouze na hokej a jeden respondent odpověděl, že do východních států cestuje pouze ke svým známým.

19. S kým byste cestoval/a do Běloruska?

Graf 16 Grafické znázornění výsledků otázky č. 19

	Relativně	Absolutně
Sám / sama	15,8 %	24
S partnerem / partnerkou	42,8 %	65
S přáteli	21,7 %	33
S rodinou	19,7 %	30

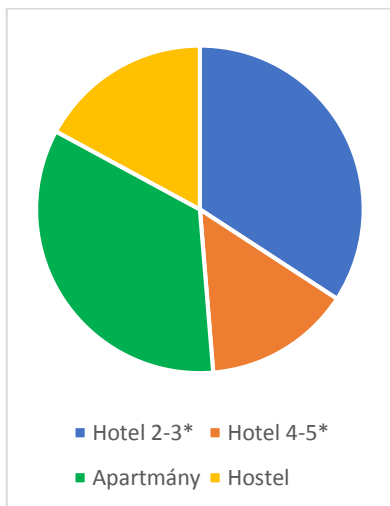
Z výsledků tohoto dotazu je patrné, že pro většinu respondentů je nejlepší způsob cestování s partnerkou nebo partnerem. Poměrně hodně cestujících by rádo jelo s přáteli (33 osob) anebo s rodinou (30 dotazovaných). Nejméně osob chtělo jet do Běloruska samotných, tuto možnost zvolilo 33 dotazovaných.

20. Jaký typ ubytování byste preferoval/a v rámci svých finančních možností?

Cílem této otázky bylo zjistit, jaký typ ubytování by preferoval účastník cestovního ruchu v rámci svých finančních možností při návštěvě Běloruska. Apartmány a dvou nebo tříhvězdičkový hotel mají stejné skóre v konkurenčním boji za českého zákazníka, obě tyto

možnosti zvolilo 52 osob. Hotel by zvolilo 26 dotazovaných a luxusní pokoje by si mohlo dovolit 22 respondentů.

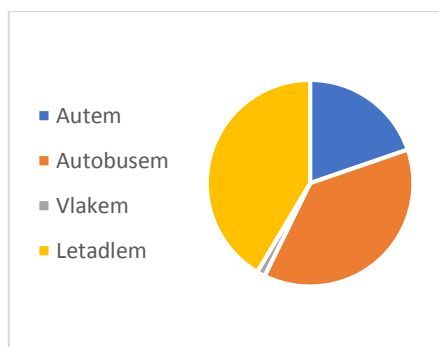
Graf 17 Grafické znázornění výsledků otázky č. 20

	Relativně	Absolutně
Hotel 2-3*	34,2 %	52
Hotel 4-5*	14,5 %	22
Apartmány	34,2 %	52
Hostel	17,1 %	26

21. Jaký způsob dopravy byste preferoval/a v rámci svých možností?

Graf 18 Grafické znázornění výsledků otázky č. 21

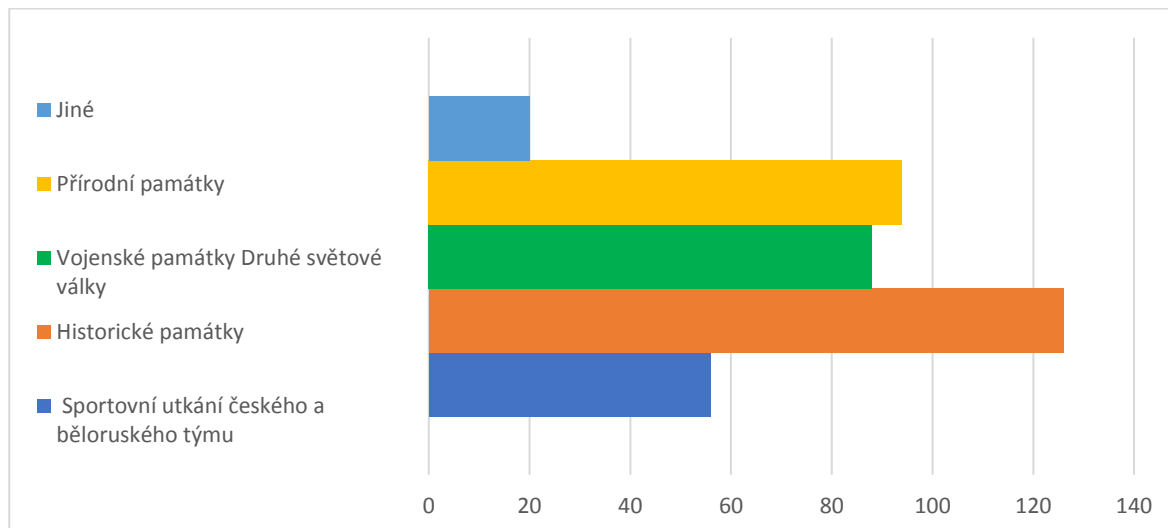

	Relativně	Absolutně
Autem	19,7%	30
Autobusem	37,5 %	57
Letadlem	41,4 %	63
Vlákem	1,3 %	2

Nejpopulárnější zvolenou odpovědí bylo letadlo, tuto možnost vybralo 63 dotazovaných. Autobus zvolilo jen o 6 respondentů méně. Skoro čtvrtina všech respondentů by rozhodně jela do Běloruska autem, což je 30 osob. Pouze dva dotazovaní by jeli do Běloruska vlakem.

22. Kdybyste měl/a možnost zadarmo jet do Běloruska co byste vybral/a? (Zvolte 1 až 5 možností)

Graf 19 Grafické znázornění výsledků otázky č. 22

Na tuto otázku bylo možno zvolit více odpovědí. U otázky s více možnostmi počet odpovědí převyšuje počet dotazovaných. Nejvíce by v Bělorusku potenciální návštěvníky zajímaly historické památky, tuto možnost zvolilo 126 osob. Přírodní památky by byly zajímavé pro 94 dotazovaných. Dále podle popularity jsou vojenské památky Druhé světové války a s 56 hlasy následují sportovní utkání českého a běloruského týmu. V této otázce respondenti měli možnost napsat i vlastní variantu. Pouze hokej zvolily 3 osoby, stejné skóre má Minsk. „Nic“ napsalo pět respondentů, dále jsou architektura (2), všechno (2) a jídlo zvolil jeden respondent. Tři hlasy měla volba rekreačního odpočinku.

5.3 Návrh vlastního zájezdu

V následující části bakalářské práce je navržen originální zájezd pro skupinu do 12 lidí na základě provedené analýzy poznávacích zájezdů, které nabízejí české cestovní kanceláře a na základě získaných výsledků z dotazníkového šetření.

Základní informace o zájezdu

Název: Tajemné Bělorusko;

Typ: poznávací zájezd;

Termín zájezdu: 5. května – 12. května 2018;

Počet účastníku: maximální počet je 12 osob;

Počet zaměstnanců pracujících během zájezdů: 1 průvodce, 1 řidič;

Doprava: vlastní automobil typu Mercedes-Benz Sprinter pro 14 osob zvýšené komfortnosti;

Ubytování: tříhvězdičkový hotel;

Stravování: polopenze (snídaně v hotelu a oběd v cílové destinaci tohoto dne);

Cena zahrnuje: veškerou dopravu, ubytování šestkrát, šestkrát polopenze, průvodce, cestovní pojištění, zákonné pojištění proti úpadku cestovní kanceláře, vízum, vstupné do navštívených objektů;

Cena nezahrnuje: večeře, MHD hlavního města, vstup do objektu neuvedených v programu zájezdu.

Program zájezdu

1 den, 6 května. Ranní odjezd z ČR přes Polsko do Běloruska. Přečod hranice, ubytování v hotelu Victoria „Na Zamkavay“ v Minsku. Podle časových možností večerní procházka městem.

2 den, 7 května. Snídaně v hotelu. Peší prohlídka hlavního města. Návštěva Horního Města, Troického předměstí, Radnice, kostelu Simeona a Aleny. Oběd v nejznámější restauraci s národní kuchyní „Vasilki“ v centru Minsku. Vstup na vyhlídku Běloruské národní knihovny. Večer volno.

3 Den, 8 května. Snídaně v hotelu. Transfer do města Něsviž, prohlídka paláce. Návštěva radnici a muzea města, pak prohlídka kostelu Božího těla. Transfer do města Mir. Prohlídka hradu. Oběd v restauraci „Kniažeskij Dvor“ přímo v areálu hradu. Návrat do Minsku. Večer volno

4 Den, 9 května. Snídaně v hotelu. Oslavná vojenská přehlídka v Den Vítězství. Odjezd na Stalinovou linii, kde proběhne exkurze o Bělorusku během Velké vlastenecké války. V tento den v areálu uspořádají historické rekonstrukce, možnost podržet zbraně Druhé světové války a další specifické nabídky. Stravování pomoci vojenské stanné kuchyni v areálu. Dále skupina pokračuje do skanzenu Dudutki, kde proběhne seznámení s běloruskou kulturou,

každodenním životním stylem běloruské vesnici 18. a 19. století. Večer volno, závěrem oslav je velký slavnostní ohňostroj.

5 Den, 10 května. Brzké snídaně v hotelu. Transfer do Brestu, kde bude uspořádána prohlídka pevnosti. Oběd v restauraci „Svayaki“ a pak prohlídka města. Volno. Večer transfer do Bělověžského pralesu, ubytování v hotelu „Gostinica N2“.

6 Den, 11 května. Snídaně v hotelu. Exkurze v Bělověžském pralesu, oběd. Transfer do Grodna. Večer volno.

7 Den, 12 května. Snídaně v hotelu. Prohlídka města Grodno. Oběd v kantýně „Bolšoj Bufet“. Odjezd, přechod hranici. Ranní návrat do Prahy 13 května.

Kalkulace

Předpokladana kapacita zájezdů je 12 lidí a je tvořena výhradně pro tento termín s konečnou cenou pro jednu dospělou osobu ve dvoulůžkovém pokoje. Předpokladem také je, aby zájezd byl cenově dostupný celé veřejnosti a byl cenově konkurenceschopný na českém trhu cestovního ruchu. Cena nezahrnuje slevu pro studenty, skupinovou objednávku nebo předčasnou objednávku ale je to akceptovatelné v případě reálné nabídky na trhu. Pro firmu se jedná o zkušební cenu pro první zájezd, dále lze cenu upravovat podle předchozích zkušeností.

Název služby	Popis	Výpočet	Náklady celkem, CZK
Doprava	Mercedes-Benz Sprinter CDI		100 000
Ubytování	Minsk, hotel Victoria „Na Zamkavay“.	1 375 CZK * 5 noclehů * 7 pokojů	48 125
	Bělověžský prales, hotel „Gostinica N2“	1 005 CZK * 7 pokojů	7 035
	Grodno, hotel „Neman“	1475 CZK * 7 pokojů	10 325
Stravování	Restaurace „Vasilki“	187,5 CZK * 14 osob	2 625
	Kniažeskij Dvor	187,5 CZK * 14 osob	2 625
	Stanná kuchyň	100 CZK * 14 osob	1 400
	Restaurace „Svayaki“	125 CZK * 14 osob	1 750
	Kantýna „Bolšoj Bufet“	125 CZK * 14 osob	1 750
Vízum	Vízový poplatek pro skupinu	250 CZK * 14 osob	3 500
Vstupy	Minsk, Národní historický muzeum Běloruska	80 CZK * 13 osob	1 040

	Minsk, Výhlídka z Národní knihovny	25 CZK * 12 osob	300
	Mirský hrad, skupinová vstupenka	13 osob	1 500
	Něsviž, skupinová vstupenka	13 osob	1 800
	Brestská pevnost	65 CZK * 13 osob	845
	Bělověžský prales	125 CZK * 13 osob	1 625
	Muzeum Ružany	87 CZK * 13 osob	1 131
	Muzeum Dudutki	125 CZK * 13 osob	1 625
	Stalinová linie	125 CZK * 13 osob	1 625
Náklady na personal	Průvodce + řidič	4795CZK + 5512CZK	10 307
Celkem náklady			200 933
Marže	20 %	200 933 * 20 %	41 120
Celková cena			242 053
Celková cena pro jednotlivce			20 171
Celková cena po zaokrouhlení			19 990

Hrubá mzda řidiče a průvodce byla zjištěna pomocí webové stránky platy.cz. Následně byla rozdělena na celou dobu zájezdu. Záloha na vlastní stravování není započítána do nákladů tohoto zájezdu. Při výpočtu nákladů na dopravu byly započítané veškeré cesty do všech cílových destinací a zpět do Prahy. Spotřeba paliva u vybraného vozu je přibližně 12 litrů na 100 kilometrů. Cena dieselu je v Praze rovna 30,70 CZK ke dni 28.11.2017. Vzdálenost Praha – Minsk je zhruba 1 250 km, Minsk - Něsviž - Mir - Minsk 250 km, Minsk - Stalinova linie – Dudutki - Minsk 60 km, Minsk - Brest 350 km, Brest - Bělověžský prales - Ružany - Kosova - Grodno 350 km, Grodno - Praha 950 km. Celkové náklady při nejdražší ceně dieselu v Praze 30,70 CZK jsou 98 547 CZK, zaokrouhlíme na 100 000 CZK pro případ možných výkyvů na trase. Cena vstupních lístků je vypočítána pomocí webových stránek jednotlivých památkových objektů. Cena stravování je vypočítána pomocí jídelních lístků, který je zveřejněn na webových stránkách jednotlivých stravovacích zařízení. Cena ubytování je vypočítána pomocí rezervačních systémů jednotlivých ubytovacích zařízení. Informace o vízových poplatcích je zveřejněna na webových stránkách Velvyslanectví Běloruské republiky.

6 Závěr

Primárním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit Bělorusko na trhu cestovního ruchu a následně zpracovat vlastní návrh zájezdu do zvolené destinace. Jedním z dílčích úkolů, které byly nezbytné pro splnění hlavního cíle, bylo definování základních pojmů v oblasti cestovního ruchu. Tuto část jsem zpracoval na základě dat, která byla získána pomocí detailního prostudování odborné literatury vztahující se k problematice cestovního ruchu a odpovídajících internetových zdrojů. Dále jsem zvolenou destinaci podrobně charakterizoval dle faktorů ovlivňujících cestovní ruch a uvedených předpokladů pro rozvoj turismu v Bělorusku. V následující části bakalářské práce byla analyzována nabídka zájezdů jednotlivých cestovních kanceláří a cestovních agentur, které mají sídlo na území České republiky. Na základě získaných dat byl navržen vlastní originální zájezd do této destinace. Dalším krokem bylo provedení analýzy poptávky cestovního ruchu po zájezdech do Běloruska, která byla zkoumána pomocí dotazníkového šetření. Dále na základě zjištěných preferencí byl sestaven originální návrh zájezdu a zároveň i návrh kalkulace cen vlastního zájezdu.

Provedená analýza poptávky cestovního ruchu po zájezdech do Běloruska ukázala, že o zájezdy do Běloruska by mohl zřejmě být zájem mezi potenciálními účastníky cestovního ruchu na území České republiky. Více než 80% dotazovaných respondentů ve věkové kategorii do 35 let a 75% všech respondentů projevili zájem navštívit Bělorusko. Pouze 26% všech respondentů odpovědělo, že Bělorusko není lákavá destinace. Z tohoto důvodu lze charakterizovat Bělorusko jako potenciálně perspektivní cílovou destinaci cestovního ruchu na trhu České republiky. I vzhledem k řadě faktorů omezujících cestovní ruch - například malý počet hotelů s moderním vybavením, nižší úroveň kvality služeb, nedostatečná propagace Běloruska, nedostatečná investice do infrastruktury, Bělorusko s každým rokem podniká různé kroky ke zlepšení vlastního obrazu na mezinárodním trhu cestovního ruchu.

Z těchto důvodů lze konstatovat, že tato destinace má potenciál rozvoje na trhu cestovního ruchu v České republice a tento originální návrh zájezdu může představovat pro cestovní kanceláře atraktivnější jejich nabídky a rovněž inspiraci pro individuální účastníky cestovního ruchu.

6 Seznam použitých zdrojů

- [1] HORNER, S. SWARBROOKE, J. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb. Praha: Grada, 2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0202-9.
- [2] JAKUBÍKOVÁ, D. Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.
- [3] WTO, World Tourism Organization, Ottawa, 1991
- [4] OGILVIE, F. W. The Torust Movement. An economic Study, London 1993
- [5] NORVAL, J. A. The Tourist Industry. 1936
- [6] DROBNÁ, D., MORÁVKOVÁ, E. Cestovní ruch: pro střední školy a pro veřejnost. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2010, 205 s. ISBN 9788073730796.
- [7] PALATKOVÁ, M. ZICHOVÁ J. Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.
- [8] INDROVÁ, J. Cestovní ruch: (základy). Praha: Oeconomica, 2007. ISBN 978-80-245-1252-5.
- [9] PALATKOVÁ, M. Mezinárodní turismus: analýza pozice turismu ve světové ekonomice, změny mezinárodního turismu v důsledku globálních změn, evropská integrace a mezinárodní turismus. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7
- [10] PALATKOVÁ, M. Management cestovních kanceláří a agentur. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 217 s. ISBN 978-80-247-3751-5.
- [11] ORIEŠKA, J. Technika služeb cestovního ruchu. 4. České vydání. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-27-9.
- [12] ZELENKA, J. PÁSKOVÁ, M. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.
- [13] MALÁ, V. Cestovní ruch: (vybrané kapitoly). Vyd. 1. V Praze: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999, 83 s. ISBN 80-707-9443-7.

- [14] JAKUBÍKOVÁ, D. Přednášky k výuce marketingových aplikací. Plzeň, Cheb: ZČU Plzeň, 2000.
- [15] RYGLOVÁ, K. BURIAN, M. VAJČNEROVÁ, I. Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3
- [16] HLADKÁ, J. Technika cestovního ruchu. Praha: Grada, 1997, ISBN 80-716-9476-2
- [17] MERVART, M. Doprava v cestovním ruchu. Praha: Idea servis, 2011. ISBN 978-80-85970-70-8
- [18] HESKOVÁ, M. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. Praha, 2011, ISBN 978-80-7373-107-6.
- [20] БОХАН, Ю. і інш. Беларусь у перыяд Вялікага Княства Літоўскага // Гісторыя Беларусі. — Мінск: Современная школа, 2008. ISBN 978-985-513-317-0.
- [21] ТКАЧЁВ М.А. - Замки Беларуси - 2002 ISBN: 985-07-0418-7
- [22] ПАШКОВ, Г. ПИРОЖНИК, И. Туристская энциклопедия Беларуси. Мн.: БелЭн, 2007. — ISBN 978-985-11-0384-9.
- [23] БЛАНК, И. Управление прибылью. Минск, 2007. ISBN: 978-966-521-429-8
- [24] SAHANOVICĚ, Hienadz. Dějiny Běloruska. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2006. ISBN 80-7106-828-4.
- [25] МЕДВЕДЕВА, И. и др. ТУРИЗМ И ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ ISBN 978-985-7115-41-9
- [26] ГАЙДУКЕВИЧ, М. и др. География международного туризма. Страны СНГ и Балтии. – Мн.: Аверсэв, 2004. ISBN 985-478-277-8
- [27] КРАСКОВСКИЙ, Е. УЗДИН, М. История железнодорожного транспорта России — Санкт-Петербург: АО «Иван Федоров», 1994. ISBN 5-85952-005-0.
- [28] Н .Б. ЦАВЛИНСКИЙ . История создания и развития гражданской авиации Беларуси (1933 – середина 1980-х гг). Мн.: БГАТУ, 2011. 188 с.

Internetové zdroje:

- [30] ZÁKON Č. 159/1999 SB., O NĚKTERÝCH PODMÍNKÁCH PODNIKÁNÍ V OBLASTI CESTOVNÍHO RUCHU [online]. [cit. 2017-04-01] Dostupné z <http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Pravo-Legislativa/Prehled-platnych-pravnich-predpisu/Archiv/Zakon-c-159-1999-Sb-o-nekterych-podminkach-podn>
- [31] Vyhláška č. 268/2009 Sb. o technických požadavcích na stavby [online]
- [32] Официальная статистика, Социальная сфера. [online]. [cit. 2017-04-01] Dostupné z: www.belstat.gov.by
- [33] Беларусь установила безвизовый режим для граждан 80 государств. [online]. [cit. 2017-05-20] Dostupné z: <https://news.tut.by/society/526859.html>
- [34] Туризм и туристические ресурсы Республики Беларусь [Электронный ресурс] / Национальный статистический комитет Республики Беларусь. [online]. [cit. 2017-05-21] Dostupné z: http://www.belstat.gov.by/ofitsialnaya-statistika/publications/izdania/public_compilation/index_7629/
- [35] Наши перспективы. Негостинный двор // бизнес портал [Электрон. ресурс] [online]. [cit. 2017-05-21] Dostupné z: <http://www.bp.by/index.php?id=4930&number=2&page=det&year=2005>
- [36] Obrana Brestu v září 1939 [online]. [cit. 2017-06-13] Dostupné z: https://www.valka.cz/newdesign/v900/clanek_11761.html
- [37] CA Invia [online]. [cit. 2017-06-08] Dostupné z: https://dovolena.invia.cz/?nl_country_id=167&sort=c_price&sort_order=asc&search_form=1
- [38] CK Poznani [online]. [cit. 2017-06-08] <http://www.poznani.cz/belorusko/belorusko-gurmanske-putovani-v-zemi-jezer-narodnich-parku/>
- [39] CK Mayer [online]. [cit. 2017-06-08] Dostupné z: <http://www.ckmayer.cz/zajezdy/216755-belorusko-gurmanske-putovani-v-zemi-jezer.html>
- [40] Mundo [online]. [cit. 2017-06-08] Dostupné z: <http://www.mundo.cz/zajezd/rusko-belorusko>

- [41] Čedok [online]. [cit. 2017-06-08] Dostupné z:
https://www.cedok.cz/zajezdy/belorusko/minsk-leteckyvikend,7990.html?currency=CZK&ofr_id=ee7234390404e94f5768311dcb9839966e11d6d1f5a1f4e189e78da854210fb0&adults=2&childs=0
- [42] Čebus [online]. [cit. 2017-06-08] Dostupné z: <http://www.cebus.cz/poznavaci/belorusko/>
- [43] CK Adventura [online]. [cit. 2017-06-08] Dostupné z:
<https://www.adventura.cz/zajezdy/?zeme=belorusko>
- [44] Официальный интернет-ресурсе Национального исторического музея Республики Беларусь [online]. [cit. 2017-06-03] Dostupné z: <http://histmuseum.by/en/>
- [45] The Mir Castle Complex [online]. [cit. 2017-08-13] Dostupné z: mirzamak.by/en
- [46] National Historical and Cultural Museum-Reserve "Niasvizh" [online]. [cit. 2017-08-13] Dostupné z: niasvizh.by/en
- [47] НП Беловежская пуца [online]. [cit. 2017-08-13] Dostupné z: npbp.by/
- [48] Stalin line komplex [online]. [cit. 2017-08-13] Dostupné z: <http://stalin-line.by/en/>
- [49] Memorial complex «Brest Fortress» [online]. [cit. 2017-08-13] Dostupné z:
<http://www.brest-fortress.by/en/>
- [50] Bělorusko škrtne na bankovkách čtyři nuly. Obchod se na dva dny zastaví [online]. [cit. 2017-19-11]: https://ekonomika.idnes.cz/belorusko-denominace-bankovky-ztrati-ctyri-nuly-fbr-/eko-zahranicni.aspx?c=A160628_195401_eko-zahranicni_ale
- [51] Museum complex of ancient crafts and technologies [online]. [cit. 2017-08-13]:
<http://www.dudutki.by/en/>
- [52] Do Bělověžského pralesa bez víza! [online]. [cit. 2017-05-20]: <http://www.diplomatnoviny.cz/clanky/cestovni-ruch/18-10-16/do-belovezskeho-pralesa-bez-viza>
- [53] Cestopisy z Běloruska [online]. [cit. 2017-05-20]:
<http://www.hedvabnastezka.cz/zeme/evropa/belorusko/pruvodce/>
- [54] ČSÚ „Kde Češi trávili dovolenou v roce 2016 nejčastěji?“ [online]. [cit. 2017-09-23]:
<https://www.czso.cz/csu/xc/kde-cesi-travili-dovolenou-v-roce-2016-nejcasteji>

7 Přílohy

Příloha 1 - Obrázková dokumentace k zájezdům

Obrázek 1 - Bělorusko

Zdroj: wikipedia.org

Obrázek 2 – Kostel sv. Simeona a Aleny

Zdroj: gezimanya.com

Obrázek 3 – Horní město. Radnice

Zdroj: msqmodels.com

Obrázek 4 Parlament a Linonová socha

Zdroj: mundo.cz

Obrázek 5 – Troické předměstí, horní město a katedrála Svátého Ducha

Zdroj: alamy.com

Obrázek 6 Vítězné náměstí

Zdroj: minskflights.org

Obrázek 7 Stanice metra Plošča Nězalěžnasci

Zdroj: cestujababku.cz

Obrázek 8 Národní knihovna a socha Franciska Skaryny

Zdroj: lonelyplanet.com

Obrázek 9 Mirský hrad

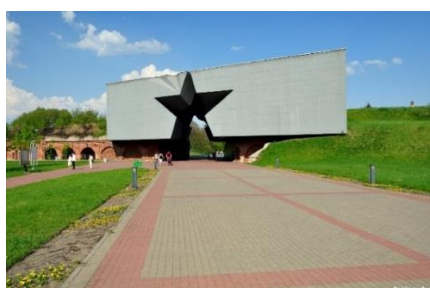
Zdroj: wikimapia.org

Obrázek 10 Něsvížský palác

Zdroj: bonus-travel.by

Obrázek 11 Brestská pevnost

Zdroj: solnechny.by

Obrázek 12 Chatyň

Zdroj: tut.by

Obrázek 13 Stalinová linie

Zdroj: planetabelarus.by

Obrázek 14 Dudutki

Zdroj: ditrib.by

Obrázek 15 Zubr v bělověžském pralese

Zdroj: iprima.cz

Obrázek 16 Berezinský chráněný les

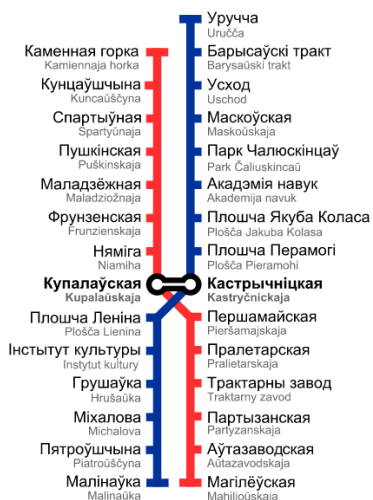
Zdroj: yesbelarus.com

Obrázek 17 Náročasný národní park

Zdroj: belarus.by

Obrázek 18 Schéma minského metra

Zdroj: Wikipedia.org

Příloha 2 – Dotazník

1. Jakého jste pohlaví?

- a) Muž
- b) Žena

2. Jaký je Váš věk?

- a) Do 25
- b) 26 – 35
- c) 36 – 45
- d) 46 – 51
- e) 51 a více

3. Jaká je v současnosti Vaše hlavní ekonomická aktivita?

- a) Student/ka
- b) Zaměstnaný/á
- c) Podnikatel/ka
- d) Nezaměstnaný/á
- e) Na mateřské / rodičovské dovolené
- f) V důchodu

4. Jakým způsobem plánujete svou dovolenou?

- a) Zajišťujete si všechno sám/sama
- b) Zajišťujete si pomocí cestovní kanceláři/ agentury

c) Doporučení od známých

d) Vlastní zkušenosti

5. S jakým předstihem plánujete svou dovolenou?

a) Maximálně týden dopředu

b) Do měsíce

c) S velkým časovým předstihem

6. Jaký typ stravování v cizích zemích preferujete?

a) Preferujete lokální kuchyni

b) Preferujete kuchyň, na kterou jste zvyklí/a (evropská, americká)

c) Preferujete, když zájezd již obsahuje plnou penzi

d) Důležitým je hlavně cena

7. Kolik peněz utracíte v průměru za jeden den dovolené (bez ubytování, v CZK)?

a) Do 250

b) 250-500

c) 500-1000

d) 1000 a více

8. Znáte Bělorusko?

a) Ano

b) Ne (pokračujte na otázku číslo 17)

9. Co se Vám vybaví, když se řekne Bělorusko? (Zvolte 1 až 5 možností)

a) Diktátor Lukašenko

b) Bělověžský prales

c) Živý pomník socialismu

d) Mistroství světa v hokeji 2014

e) Jiné

10. Navštívil/a jste již někdy Bělorusko?

a) Ano

b) Ne (pokračujte na otázku číslo 16)

11. Kolik dní jste při své cestě v Bělorusku strávil/a?

a) 1-3

b) 4-7

c) Více než 7

12. Jaký dopravní prostředek jste pro cestu do Běloruska použil/a?

- a) Auto
- b) Autobus
- c) Vlák
- d) Letadlo

13. Jaké jste využil/a ubytovací zařízení?

- a) Soukromé ubytování
- b) Ubytovna
- c) Hostel
- d) Hotel

14. Jaká běloruská místa či památky jste navštívil/a?

- a) Minsk
- b) Bělověžský prales
- c) Pevnost Brest
- d) Mir a Něsviž

15. Chtěl/a byste Bělorusko navštívit znovu?

- a) Ano (pokračujte na otázku číslo 18)
- b) Ne (pokračujte na otázku číslo 22)

16. Proč jste doposud nenavštívili tuto zemi? (Zvolte 1 až 5 možností)

- a) Absence zájmu cestovat
- b) Nelákavá destinace
- c) Nebyla příležitost
- d) Nedostatečná informovanost o Bělorusku

17. Měl/a byste zájem navštívit Bělorusko?

- a) Ano
- b) Ne (pokračujte na otázku číslo 22)

18. Jak byste organizoval/a cestu do Běloruska?

- a) Zajistil/a byste si cestu sám/sama
- b) Zajistil/a byste si cestu přes cestovní kancelář nebo agenturu
- c) Jiné

19. S kým byste cestoval/a do Běloruska?

- a) Sám/sama
- b) S partnerem/ partnerkou
- c) S přáteli

d) S rodinou

20. Jaký typ ubytování byste preferoval/a v rámci svých finančních možností?

a) Hotel 2-3*

b) Hotel 4-5*

c) Apartmány

d) Hostel

21. Jaký způsob dopravy byste preferoval/a v rámci svých možností?

a) Autem

b) Letadlem

c) Autobusem

d) Vlákem

22. Kdybyste měl/a možnost zadarmo jet do Běloruska co byste vybral/a? (Zvolte 1 až 5 možností)

a) Sportovní utkání českého a běloruského týmu

b) Historické památky

c) Vojenské památky druhé světové války

d) Přírodní památky

e) Jiné

Příloha 3 – Seznam cestovních kanceláří pořádajících poznávací zájezdy do Běloruska

Název	Sídlo
CA Invia	Praha, Václavské náměstí 58
CK Poznání	Pardubice, Palackého tř. 2744
CK Mayer	Praha, Lidická 35
CK Mundo	Hradec Králové, Balbínova 1260
CK Čedok	Praha, Na příkopě 18
CK Čebus	Brno, Běhounská 19
CK Adventura	Praha, Voroněžská 20